

คณะทำงานอยู่ภายใต้หลักความเป็นอิสระ(Independent) สามารถกำกับและสอบทานการทำงานได้โดยผ่านระบบธรรมาภิบาล และการกำกับดูแลกิจการที่ดี

- ไม่มีความลักลั่น หรือการซ้อนทับกันซึ่งอำนาจในการดำเนินการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด อีกทั้งอำนาจของรัฐมนตรีมีความสมมาตรกับกิจกรรมที่กระทำ กล่าวคือ การตัดสินใจอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

- สามารถดำเนินการได้เร็ว และใช้งบประมาณไม่สูง เนื่องจากมีฐานกฎหมายในการให้อำนาจกระทำการอยู่แล้ว และคณะทำงานสามารถจัดตั้งได้ง่ายและอาจจัดตั้งขึ้นเพื่อกระทำการเป็นการชั่วคราวในการพิจารณาโครงการแต่ละโครงการ ซึ่งวิธีการนี้เป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศชาติอย่างมาก เนื่องจากไม่สามารถคาดคะเนโครงการที่จะขอเข้าร่วมตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ได้ว่าจะมีมากน้อยเพียงใด

ข้อด้อย

- รูปแบบองค์กรดังกล่าวแทบจะไม่มีข้อด้อย เพราะเป็นการปิดช่องว่างของวิธีการอื่นๆ เกือบหมด จะมีก็แต่เพียงข้อด้อยในกรณีที่อาจมีการแทรกแซงอำนาจการตัดสินใจจากทางการเมือง เนื่องจาก ผู้มีอำนาจตัดสินใจคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากโครงการที่จะไปถึงการตัดสินใจของรัฐมนตรีนั้นผ่านการกรองจากคณะทำงานที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะแล้ว อีกทั้งวิธีการอื่น ก็อาจเกิดกรณีการแทรกแซงจากทางการเมืองได้เหมือนกัน

สรุป

องค์กรประเมินและรับรองโครงการตามกลไกการพัฒนาที่สะอาดนั้นอาจแบ่งแยกงานเป็น 2 ส่วน คือ คณะทำงานที่ทำหน้าที่กรองโครงการตามเงื่อนไขในพิธีสารเกียวโต รวมทั้งผลประโยชน์ที่ประเทศชาติอาจได้รับจากโครงการดังกล่าว โดยอำนาจตัดสินใจอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดนั้น อยู่ที่รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีฐานกฎหมายส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อำนาจในการกระทำการ อีกทั้งรัฐมนตรีก็มีสถานะที่จะกระทำการในนามประเทศไทยภายใต้เงื่อนไขพิธีสารเกียวโตได้ ทางเลือกนี้จึงเป็นทางเลือกที่สอดคล้องกับเงื่อนไขในพิธีสารเกียวโตและประโยชน์ของประเทศที่จะได้รับจากโครงการดังกล่าว อีกทั้งสอดคล้องกับระบบบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบัน จึงไม่จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือออกกฎหมายใหม่ ซึ่งมีความยุ่งยากต้องอาศัยเวลานาน และงบประมาณมาก

5.5.4.2) ทางเลือกกระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

แนวทางการกำหนดกระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดภายในประเทศนั้น พิธีสารเกียวโตมิได้ระบุรายละเอียดในส่วนนี้ไว้ จึงเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกในการกำหนดกระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายภายในและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของประเทศไทยนั้น ได้กำหนดกระบวนการกว้างให้หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจทุกแห่งปฏิบัติตามพันธกรณีที่ได้ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโต และขอให้ริเริ่มดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยตนเองเป็นหลัก และหากต่างประเทศประสงค์จะให้ความช่วยเหลือซึ่งเป็นการดำเนินงานในลักษณะ “คาร์บอนเครดิต”ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นกรณีๆ ไป อย่างไรก็ดี เมื่อมีการจัดตั้งองค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด (Designated National Authority of CDM-DNA) แล้วกระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด อาจไม่ต้องพิจารณาผ่านคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีมีลักษณะเป็นการตัดสินใจทางการเมืองซึ่งไม่มีความแน่นอนและไม่มีระบบที่ชัดเจนอันเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ทำให้ขาดแรงจูงใจในการลงทุนในโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

การพิจารณาทางเลือกของกระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด เพื่อให้สอดคล้องกับระบบกฎหมายภายในของประเทศไทย จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงทางเลือกของรูปแบบการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ก่อน โดยทางเลือกเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินและรับรองโครงการ ในปัจจุบันมีอยู่ 3 รูปแบบด้วยกัน กล่าวคือ

1) การประเมินและรับรองโครงการในรูปแบบสัญญา (contract)

หลายประเทศใช้รูปแบบดังกล่าว เนื่องจากมีความยืดหยุ่นในการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติได้มากและมีผลผูกพันตามกฎหมายภายในของทุกประเทศ อย่างไรก็ดีวิธีการดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมกับประเทศไทยเนื่องจากภาครัฐของไทยไม่มีอำนาจต่อรองและไม่เชี่ยวชาญในเชิงเจรจาทำสัญญา อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติได้ อันจะเห็นได้จากตัวอย่างสัญญาภาครัฐหลายฉบับที่ก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางการเมืองและการปฏิบัติ

2) การประเมินและรับรองโครงการในรูปแบบการเจรจาทวิภาคีหรือพหุภาคี (bilateral or multilateral)

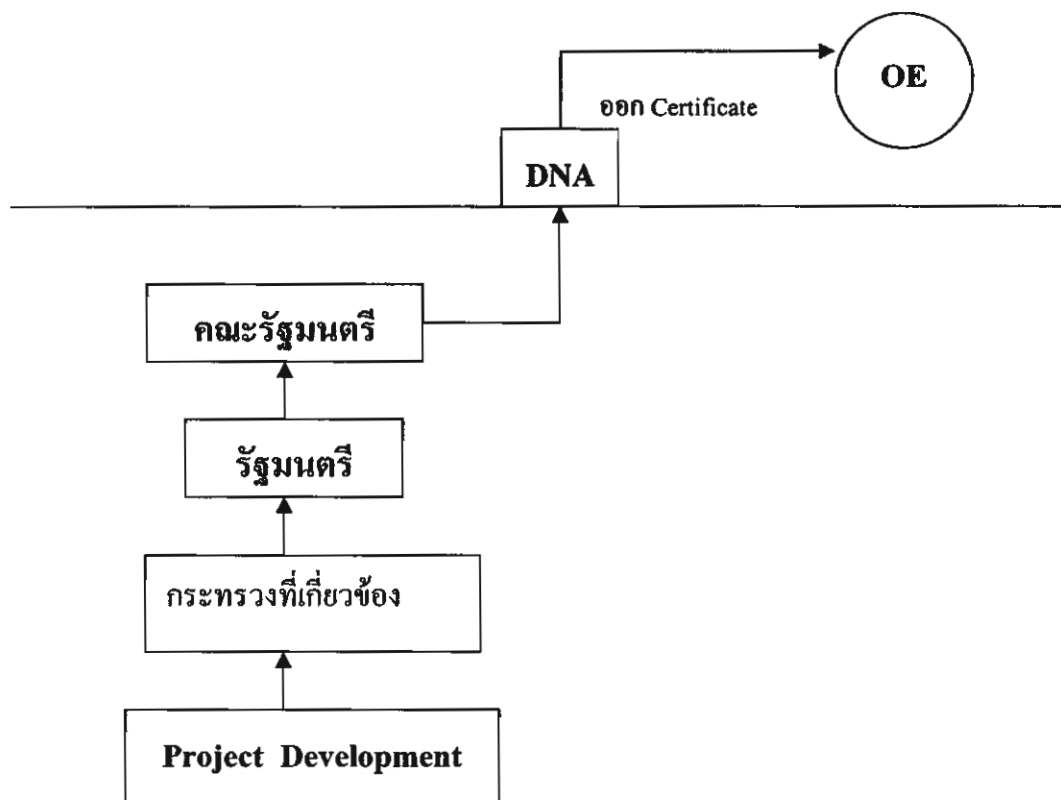
กล่าวคือ จัดทำกรอบทางกฎหมาย (legal framework) ไว้สำหรับประเทศคู่เจรจาและให้เอกชนสามารถตรวจสอบผลประโยชน์จากการกำหนดกรอบนี้ได้ นับเป็นรูปแบบที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศชาติได้ดี อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยไม่มีฐานทางกฎหมายที่หนักแน่นเพียงพอ (strong legal basis) อาจก่อให้เกิดการฉ้อโกงได้ง่าย และการให้การประเมินและรับรองโครงการในรูปแบบดังกล่าว เป็นการให้การประเมินและรับรองกับทุกโครงการ หรือเป็นการเพิ่มเงื่อนไขในสัญญาซึ่งไม่มีความเหมาะสม

3) การประเมินและรับรองโครงการในรูปแบบการให้ใบอนุญาต (license)

เป็นการกำหนดกระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกฎหมายที่สะอาด โดยกำหนดกฎเกณฑ์ชัดเจนเป็นมาตรฐานในการออกใบอนุญาต ซึ่งเหมาะสมกับสถานะภายในประเทศไทย ซึ่งไม่มีความเชี่ยวชาญในการเจรจาต่อรอง อย่างไรก็ตาม การออกใบอนุญาตนั้นจะต้องมีฐานทางกฎหมายรองรับ รวมถึงการกำหนดกฎเกณฑ์กระบวนการออกใบอนุญาตให้กระชับรัดกุมและเกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ซึ่งที่ปรึกษาได้กำหนดทางเลือกเกี่ยวกับการกำหนดกระบวนการในออกใบอนุญาตไว้ 3 รูปแบบ กล่าวคือ

รูปแบบที่ 1 ดำเนินการตามกระบวนการที่มีอยู่

รูปแบบนี้ จะกำหนดให้ผู้บริหาร โครงการยื่นข้อเสนอโครงการผ่านกระทรวง ทบวง กรมตามกระบวนการในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อรัฐมนตรีให้การอนุมัติ จึงเสนอเรื่องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาขององค์กรพิจารณาโครงการตามกฎหมายที่สะอาดแห่งชาติเพื่อทำการอนุมัติโครงการ แล้วจึงส่งเรื่องให้ DNA ในฐานะที่เป็น gateway ในการส่งเรื่องไปนอกประเทศ เพื่อดำเนินการออก Certificate แล้วส่งเรื่องไปยัง OE ทั้งนี้ โดยกำหนดให้กระบวนการประเมินและรับรองโครงการขึ้นเป็นพิเศษ รายละเอียดปรากฏตามแผนภาพที่ 5.2 ด้านล่าง

ภาพที่ 5.2 แสดงกระบวนการประเมินและรับรอง โครงการ CDM ตามกระบวนการที่มีอยู่
วิธีการดังกล่าวมีข้อดีและข้อด้อย ดังนี้

ข้อดี

- เป็นการดำเนินการตามกระบวนการที่มีอยู่ ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงระบบ การดำเนินการประเมินและรับรองโครงการก็สามารถทำได้เลยโดยผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ
- ไม่ต้องเสียเวลาและงบประมาณในจัดตั้งองค์กรใหม่ เนื่องจากการดำเนินการตามระบบที่มีอยู่แล้ว จึงไม่ต้องเสียเวลาและงบประมาณในการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ในการประเมินและรับรองโครงการ
- ไม่ต้องแก้ไขกฎหมายใหม่ การดำเนินการตามระบบเดิมไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายใหม่ เนื่องจากมีหน่วยงานและระบบกระบวนการในการพิจารณาอยู่แล้ว

ข้อด้อย

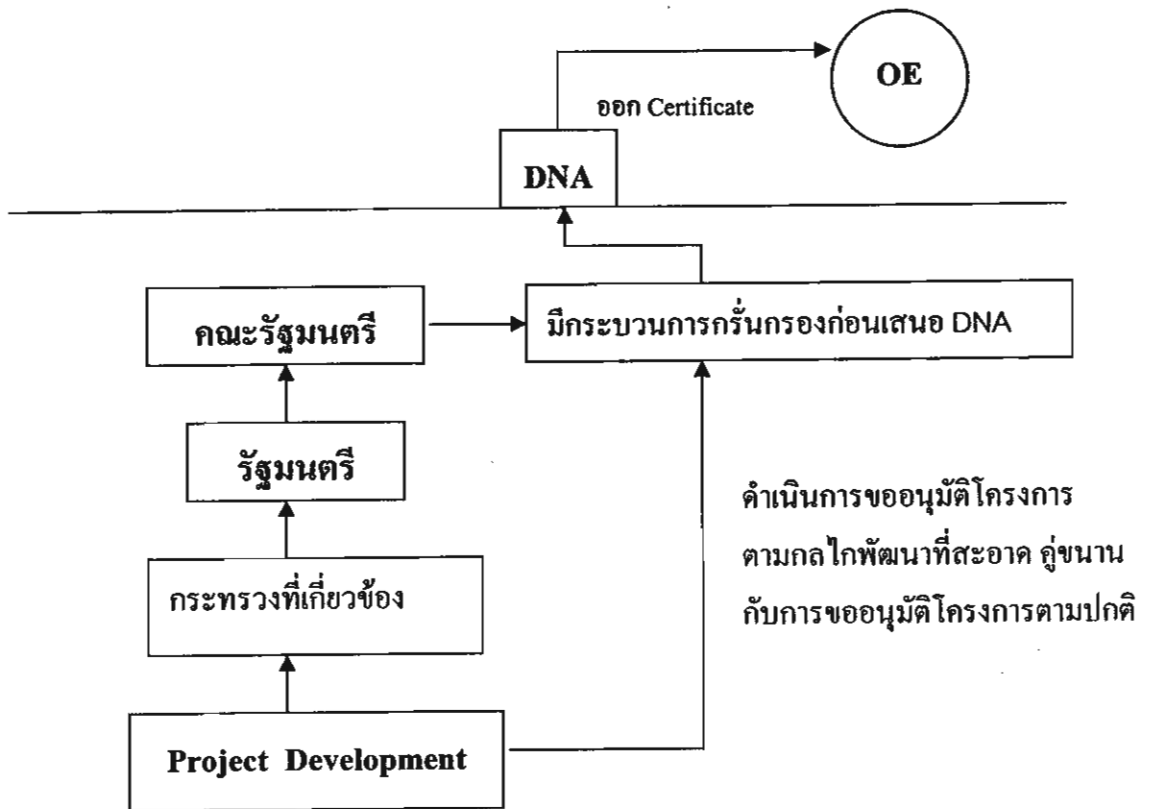
- กระบวนการดังกล่าวอาจทำให้เกิดการซ้อนทับของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดนั้นเป็น โครงการที่มีความเกี่ยวข้องกับกับหน่วยงานราชการหลายหน่วยงาน ดังนั้นการดำเนินการประเมินและรับรองโครงการ โดยดำเนินการตามกระบวนการที่มีอยู่อาจทำให้เกิดการซ้อนทับของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ซึ่งส่งผลให้ใช้ระยะเวลาในการพิจารณาโครงการนาน และเสียค่าใช้จ่ายในการพิจารณาแต่ละโครงการสูง
- เอกชนมีต้นทุนในการขออนุมัติโครงการ(Transaction cost)สูง ทำให้ไม่เป็นการสร้างแรงจูงใจในการเสนอโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด เนื่องจากกระบวนการประเมินและรับรองโครงการนั้นใช้ระยะเวลานานและมีกระบวนการพิจารณาซึ่งมีความซ้ำซ้อน

รูปแบบที่ 2 การดำเนินกระบวนการแบบคู่ขนาน

รูปแบบนี้ กำหนดให้ผู้บริหารโครงการยื่นคำเนินกระบวนการขออนุมัติในส่วนของโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด คู่ขนานไปกับกระบวนการขออนุมัติโครงการตามลำดับขั้นตอนของกฎหมายที่มีอยู่ในสาขาต่างๆ โดยควรกำหนดกระบวนการอนุมัติโครงการต่างกัน ในโครงการแต่ละรายสาขา โดยมี linkage ถึงกระบวนการอนุมัติโครงการในขั้นตอนที่ไม่เหมือนกันแล้วแต่รูปแบบ ลักษณะ หรือกฎหมายซึ่งกำกับดูแลเกี่ยวกับโครงการดังกล่าว เนื่องจากในแง่กฎหมาย มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาในการกำหนดกระบวนการแตกต่างกัน เพราะแต่ละโครงการนั้นอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับซึ่งมีกระบวนการแตกต่างกัน ทั้งนี้ โดยก่อนส่งเรื่องให้ DNA ต้องต้องมีกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมาย(Due Process) ในการอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด โดยกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมายจะต้องทำคู่ขนานไปกับกระบวนการ EIA (Environmental Impact Assessment) หรือเป็นการขยายกระบวนการ EIA ตรงส่วนใดส่วนหนึ่ง โดยกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมายในการอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด โดยพื้นฐาน ก็คือ

- (1) การทำข้อเสนอเพื่อขออนุมัติโครงการ (project proposal)
- (2) การดำเนินกระบวนการ EIA โดยพิจารณา requirement ตาม Kyoto protocol มาพิจารณาประกอบกับ SIA : social impact assessment

รายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 5.3 ข้างล่างนี้

ภาพที่ 5.3 แสดงกระบวนการประเมินและรับรองโครงการ CDM แบบกระบวนการคู่ขนาน
วิธีการดังกล่าว มีข้อดีและข้อด้อยดังนี้

ข้อดี

- การจัดทำกระบวนการประเมินและรับรองโครงการคู่ขนานไปกับกระบวนการอนุมัติโครงการตามปกติ ทำให้เป็นการลดต้นทุน (Transaction Cost) ให้กับเอกชนผู้บริหารโครงการ เนื่องจากกระบวนการประเมินและรับรองโครงการไม่ต้องผ่านหน่วยงานทุกหน่วยเช่นเดียวกับกระบวนการรูปแบบแรก

- ทำให้การดำเนินการกระบวนการพิจารณาและรับรองโครงการมีประสิทธิภาพมากกว่ารูปแบบแรก เนื่องจากการลดขั้นตอนการดำเนินการบางขั้นตอนซึ่งมีความซ้ำซ้อนกับซึ่งอำนาจหน้าที่ออกไป อีกทั้งเป็นการลดระยะเวลาการพิจารณาอนุมัติโครงการมากกว่ากระบวนการในรูปแบบแรก

ข้อด้อย

- กระบวนการในรูปแบบที่ 2 นี้ มีข้อด้อยในแง่ที่ว่าทำให้ต้นทุนในการดำเนินโครงการสูง เนื่องจากกระบวนการดังกล่าว ยังต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน ซึ่งทำให้ใช้เวลาในการพิจารณาและส่งผลโดยตรงให้ต้นทุนในการดำเนินโครงการสูง

- ใช้เวลาในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวต้องผ่านการพิจารณาโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ทำให้การพิจารณาเกิดความล่าช้า ไม่คล่องตัว

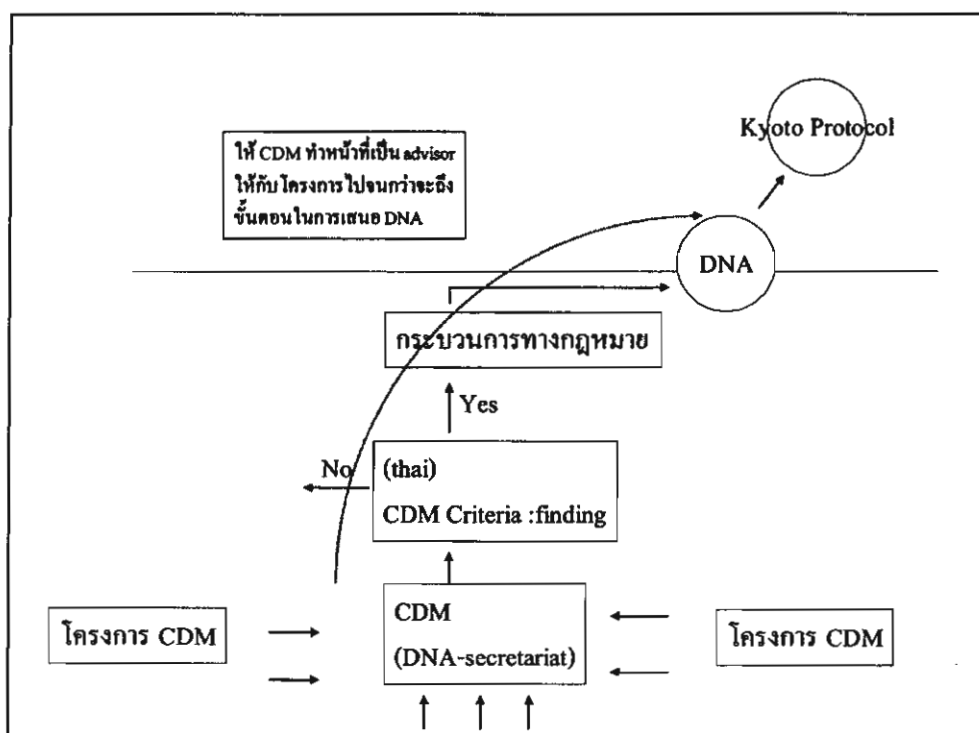
รูปแบบที่ 3

รูปแบบนี้ เกิดจากการพิจารณาในประเด็นที่ว่า โครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด นั้นจะต้องมีลักษณะเป็นโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดนับตั้งแต่วันแรกที่เสนอโครงการ จึงอาจกำหนดให้มีกระบวนการอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดก่อน แล้วจึงพิจารณาอนุมัติโครงการตามกฎหมายอื่นๆที่มีอยู่ กล่าวคือ พิจารณาอนุมัติเป็นโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดก่อนในวันแรกของโครงการ แล้วค่อยไปผ่านกระบวนการอื่น โดยองค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดจะทำการกระจายอำนาจเกี่ยวกับการจัดทำกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมายให้กับกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่เดียวกันองค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดยังคงทำหน้าที่ในฐานะที่ปรึกษา โดยการทำเป็นรายงานตามข้อเรียกร้องในพิธีสารเกียวโต กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ รูปแบบนี้เป็นการรวมกระบวนการอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดกับกระบวนการอนุมัติของกระทรวง ทบวง กรมตามกฎหมายที่มีอยู่เข้าด้วยกัน โดยมีข้อพึงพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอโครงการ ดังนี้

(1) ต้องมีกระบวนการในการยืนยันว่า มุมมองและเจตนาของโครงการสอดคล้องกับพันธกรณีของพิธีสารเกียวโต ในข้อเสนอโครงการ

(2) มีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นว่า โครงการดังกล่าวสอดคล้องและมีผลอันจะได้รับการอนุมัติโครงการ เมื่อปฏิบัติตามกระบวนการที่กำหนด

(3) ในข้อเสนอโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด (CDM proposal) จะต้องบอกกระบวนการจนจบโครงการ เพื่อให้รู้กระบวนการทั้งหมด (all step) อันเป็นการลดความไม่แน่นอน รายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 5.4 ปรากฏข้างล่าง

ภาพที่ 5.4 แสดงกระบวนการประเมินและรับรองโครงการ CDM แบบรวมกระบวนการวิธีการดังกล่าว มีข้อดีและข้อด้อยดังนี้

ข้อดี

- กระบวนการตามรูปแบบนี้ เป็นการดำเนินการกระบวนการซึ่งไม่มีความทับซ้อนกันซึ่งอำนาจหน้าที่ กระบวนการพิจารณาประเมินและรับรองโครงการมีความกระชับ คล่องตัว ทำให้กระบวนการพิจารณาและประเมินโครงการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

- มีต้นทุนค่าดำเนินการ(transaction cost)ต่ำ เนื่องจากกระบวนการพิจารณาและประเมินโครงการมีกระบวนการที่ชัดเจน มีขั้นตอนที่กระชับ ซึ่งนอกจากจะทำให้กระบวนการพิจารณาและประเมินโครงการเป็นไปด้วยความรวดเร็วแล้ว ยังทำให้มีต้นทุนในการดำเนินการต่ำ อันเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับเอกชนผู้เสนอและบริหาร โครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

ข้อด้อย

- รูปแบบกระบวนการประเมินและรับรองโครงการดังกล่าว เป็นการอุดช่องว่างของรูปแบบที่หนึ่งและรูปแบบที่สองจึงแทบจะไม่มีข้อด้อย ถ้าการดำเนินการตามกระบวนการสามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริงตามกระบวนการ

จากการพิจารณากระบวนการพิจารณาประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดทั้งสามกระบวนการมีทั้งข้อดีและข้อด้อย แต่กระบวนการพิจารณาในรูปแบบที่สามนั้นเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับกิจกรรมในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด อีกทั้งเป็นกระบวนการพิจารณาที่กระชับ มีความคล่องตัว ทำให้การพิจารณาโครงการใช้เวลารวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขออนุมัติน้อยกว่ากระบวนการในรูปแบบอื่น อันจะเป็น

การสอดคล้องกับกิจกรรมในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดตามพันธกรณีในพิธีสารเกียวโต

จากการพิจารณาพันธกรณีของประเทศไทยตามพิธีสารเกียวโต รวมถึงองค์กรและกระบวนการพิจารณาประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีข้อขัดข้องอยู่หลายประการ ในการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างแท้จริง ทำให้สามารถกำหนดกรอบแนวความคิด และข้อกำหนดที่จำเป็นสำหรับรูปแบบขององค์กรและกระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด อันนำไปสู่ทางเลือกรูปแบบขององค์กรและกระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อดีข้อด้อยของทางเลือกต่างๆ แล้วที่ปรึกษาได้ผลสรุปเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ระบบกฎหมายที่มีอยู่ รวมทั้งพันธกรณีตามพิธีสารเกียวโต ได้ข้อสรุปดังนี้

1) องค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด (Designated National Authority of CDM-DNA)

จากการศึกษาข้อกำหนดโครงสร้างขององค์กรซึ่งจะทำหน้าที่เป็นองค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดแห่งชาติ (Designated National Authority of CDM-DNA) แล้ว ที่ปรึกษาขอเสนอให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทำการในฐานะที่เป็นองค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดแห่งชาติซึ่งทำหน้าที่ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย เนื่องจากรัฐมนตรีมีฐานะผู้รักษากฎตามพระราชบัญญัติฯ จึงได้รับอำนาจโดยตรงจากพระราชบัญญัติฯ ในการกระทำการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดอยู่แล้ว และภายใต้พิธีสารเกียวโตนั้นมิได้บัญญัติจำกัดรูปแบบขององค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดไว้ว่าจะต้องมีรูปแบบเป็นเช่นไร การให้องค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงไม่เป็นการขัดต่อพันธกรณีตามพิธีสารเกียวโตแต่อย่างใด อีกทั้ง อำนาจของรัฐมนตรีฯ นั้นมีลักษณะสมมาตรกับกิจกรรมในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด และรัฐมนตรีฯ ก็ยังมีความรับผิดชอบทั้งในเชิงการเมืองและกฎหมาย นอกจากนี้ การกำหนดให้ รัฐมนตรีฯ ทำหน้าที่เป็นองค์กรพิจารณาโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาดนั้นจะทำให้เกิดความคล่องตัวและไม่มีการถกเถียงกันในเรื่องอำนาจหน้าที่ที่ซ้อนทับกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อีกด้วย ในส่วนงานทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินและรับรองโครงการนั้น ที่ปรึกษาเสนอให้จัดตั้งเป็นทีมที่ปรึกษาที่มีความเป็นอิสระ สามารถตรวจสอบได้ทำหน้าที่กลั่นกรองในทางเทคนิค ก่อนส่งเรื่องให้รัฐมนตรีฯ ตัดสินใจรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ทั้งนี้ โดยที่ปรึกษาเสนอให้มีส่วนงานที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ จัดการเกี่ยวกับเรื่องเอกสารและการประสานงาน เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับ

คณะทำงานผู้เชี่ยวชาญ โดยเสนอให้อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีข้าราชการประจำในการทำงานและเป็นหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

2) กระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

จากการพิจารณาทางเลือกของกระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ที่มีความสอดคล้องกับระบบกฎหมายภายใน พินิจสารเกียวโต เป็นกระบวนการประเมินและรับรองโครงการที่มีประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เสนอโครงการ ที่ปรึกษาเห็นว่ากระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ในรูปแบบที่ 3 กล่าวคือ ดำเนินการอนุมัติโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด ก่อน แล้วกำกับดูแลไปจนตลอดโครงการ ทั้งนี้ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายภายในในส่วนของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสอดคล้องกับเงื่อนไข และข้อเรียกร้องที่กำหนดตามพินิจสารเกียวโต และกรอบที่กำหนด กล่าวคือ การพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) , Additionalities , การมีส่วนร่วมของมหาชน (Public Participation) , การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) , ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากโครงการ ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในส่วนข้อกำหนดโครงสร้างที่จำเป็นของกระบวนการประเมินและรับรองโครงการตามกลไกพัฒนาที่สะอาด

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จุดประสงค์หลักของการมีกลไกการพัฒนาที่สะอาดภายใต้พิธีสารเกียวโต คือการช่วยให้ประเทศที่มีพันธกรณีในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนาด้วย ในกรณีของ CDM ซึ่งในอีกแง่มุมหนึ่งก็คือการนำประเทศกำลังพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ดังนั้น การที่การดำเนินการในรอบของกลไกภายใต้พิธีสารฯ เป็นส่วนเสริมของการดำเนินการภายในประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการการมีความรับผิดชอบร่วมกันแต่ในระดับที่แตกต่างกัน

นโยบายของประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายในประเทศ ซึ่งในทางหนึ่งเป็นวิธีที่ถูกต้องและควรกระทำ

อย่างไรก็ตาม ประเทศกำลังพัฒนาจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบทุกครั้งที่ได้รับข้อเสนอในการทำโครงการ CDM ร่วมกับประเทศพัฒนาแล้ว และ/หรือข้อเสนอในการทำความตกลงทวิภาคีกับประเทศพัฒนาแล้วที่ไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกพิธีสารเกียวโต เพราะนอกจากโครงการจะต้องช่วยในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างแท้จริงแล้ว โครงการยังจะต้องเป็นประโยชน์ต่อประเทศกำลังพัฒนาด้วย ทั้งนี้ ประเทศกำลังพัฒนาจะต้องคำนึงถึงสมรรถนะของตนเองที่มีอยู่ในปัจจุบันในการเข้าร่วมโครงการ CDM และความสามารถในการเรียนรู้องค์ความรู้ที่จะได้รับ เพื่อให้ได้ประโยชน์จากโครงการอย่างเต็มที่

การมีผลบังคับใช้ของพิธีสารเกียวโตขึ้นอยู่กับการให้สัตยาบันของประเทศพัฒนาแล้วให้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งสภาแห่งชาติสหพันธรัฐรัสเซียได้ประกาศเห็นชอบการเข้าร่วมลงนามให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโตแล้วและจะมีผลบังคับใช้ในที่สุด และส่วนหนึ่งของกลไกภายใต้พิธีสารเกียวโตคือ emissions trading ก็ได้เกิดขึ้นแล้วและจะเดินหน้าต่อไปไม่ว่าพิธีสารเกียวโตจะมีหรือไม่มีผลบังคับใช้ก็ตาม นอกจากนี้ ประเทศที่เป็นและไม่ได้เป็นภาคีสมาชิกพิธีสารฯ ก็มีนโยบายและมาตรการภายในประเทศที่น่าสนใจ นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศเหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของประเทศนั้นๆ ที่มีต่อปัญหาและการดำเนินการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งควรที่จะพิจารณานำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเหมาะสมในการกำหนดแนวทางและจัดทำนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติดำเนินการของประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการกำหนดควัสมัทัศน์ระยะยาวอย่างมีหลักการ และเรื่องการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งจะต้องมีการบังคับใช้อย่างเข้มแข็งด้วย

ผลการวิเคราะห์ที่ปรากฏข้างล่างนี้ตั้งอยู่ภายใต้เงื่อนไขของพิธีสารเกียวโดซึ่งมีผลบังคับใช้ โดยพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยในฐานะประเทศภาคีสมาชิกว่า ประเทศไทย มีสิทธิ หน้าที่ และพันธกรณีอย่างไรบ้าง รวมทั้งจะได้เสนอข้อสังเกตที่ไทยควรพิจารณาหาก ประสงค์จะดำเนินโครงการ CDM ภายใต้กรอบของพิธีสารเกียวโด

6.1 ข้อเสนอเกี่ยวกับข้อควรคำนึง

6.1.1 ไทยต้องมีความพร้อมในระดับนโยบายและฐานข้อมูล

ความพร้อมในระดับนโยบายในส่วนของประเทศไทย ควรต้องพิจารณาในแนวทางของการทำโครงการ CDM ที่เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศ ซึ่งควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เกี่ยวกับการคัดเลือกและลักษณะของโครงการที่ควรลงทุนร่วมกับต่างประเทศ และที่ควรเก็บไว้เพื่อลงทุนทำโครงการเองภายในประเทศ โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาในการเลือกทำโครงการ CDM ในเชิงนโยบายควรพิจารณาโครงการที่ต้องการการลงทุนต่ำและใช้เทคโนโลยีไม่ซับซ้อน เช่น กรณีของโครงการปลูกป่าไว้สำหรับที่ประเทศไทยต้องมีพันธกรณี ส่วนโครงการที่ใช้เทคโนโลยีและการลงทุนสูง ควรจัดสรรไว้สำหรับการเป็นโครงการ CDM ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ประเทศ เสียผลประโยชน์ หากมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน จะทำให้นักลงทุนต่างประเทศเลือกทำโครงการที่ง่าย ลงทุนน้อย และให้ผลประโยชน์สูง และเหลือโครงการที่ต้องใช้เทคโนโลยีและการลงทุนสูง (cherry picking problems) ไว้กับประเทศเจ้าบ้าน

นอกจากนี้การจัดทำฐานข้อมูลในเรื่องต้นทุนหน่วยสุดท้าย (marginal cost) ของการผลิตการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในประเทศไทย และต้นทุนหน่วยสุดท้ายของการลดการผลิตก๊าซเรือนกระจกของประเทศคู่ค้า จัดเป็นสิ่งจำเป็นในการทำโครงการ CDM ซึ่งใช้หลักของทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม เพื่อทราบเป้าหมายราคาที่ต้นทุนต่ำสุดและความคุ้มทุนของประเทศคู่ค้า สำหรับเป็นแนวทางการกำหนดราคาซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่ประเทศทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์จากการค้าเครดิต

6.1.2 ไทยต้องพิจารณาว่า โครงการ CDM ที่ได้รับการทาบทามจากประเทศที่อยู่ในภาคผนวก 1 นั้น ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยหรือไม่

เนื่องจากเงื่อนไขดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในมาตรา 12 ของพิธีสารเกียวโด และเพื่อประโยชน์ในการรับรองว่า ประเทศที่อยู่ในภาคผนวก 1 จะนำส่วนลดก๊าซเรือนกระจกไปหักลบได้จากพันธกรณีของตนตามที่ปรากฏในอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและในพิธีสารเกียวโด

6.1.3 ไทยต้องคำนึงถึงอำนาจและแนวทางที่กำหนดโดยที่ประชุมสมัชชาประเทศภาคี (COP-MOP) และกำกับดูแลโดยคณะกรรมการบริหารว่าด้วยกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Executive Board of the Clean Development Mechanism)

ทั้งนี้ ไทยอาจสร้างและมีบทบาทที่สำคัญในที่ประชุมสมัชชาประเทศภาคี (COP-MOP) ดังที่กล่าวไปแล้ว และอาจเข้าร่วมเป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริหารว่าด้วยกลไกการพัฒนาที่สะอาด (Executive Board of the Clean Development Mechanism) เพื่อผลักดันนโยบายของไทย และประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เพื่อให้ CDM เอื้อประโยชน์ต่อไทยและประเทศกลุ่มนี้มากที่สุด เนื่องจาก CDM เป็นเพียงวิธีการเดียวภายใต้พิธีสาร ฯ ที่เปิดโอกาสให้ประเทศกำลังพัฒนามีอำนาจต่อรองสูงกว่าประเทศพัฒนาแล้ว และยังเป็นวิธีการที่เน้นความสมัครใจของประเทศกำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยในการเลือกดำเนินโครงการกับประเทศใดก็ได้ จึงเป็นวิธีการที่ไทยควรปรับใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศให้มากที่สุด

6.1.4 ไทยควรได้รับความช่วยเหลือทางการเงิน (funding)

ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว มาตรา 12 (6) เปิดโอกาสให้ประเทศกำลังพัฒนาได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากประเทศพัฒนาแล้วที่ประสงค์จะดำเนินโครงการ CDM ร่วมกัน ไทยจึงควรนำเงื่อนไขดังกล่าวนี้มาใช้เพื่อประโยชน์ของประเทศให้มากที่สุด

6.1.5 ไทยควรคำนึงถึงและคำนวณต้นทุนสำหรับการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป (cost of adaptation)

มาตรา 12 (8) เป็นความช่วยเหลือด้านการเงินที่เพิ่มจากมาตรา 12 (6) ซึ่งไทยควรพิจารณาคำนวณต้นทุนสำหรับการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป (cost of adaptation) ให้ครอบคลุมทุกสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการสูญเสียทางด้านสิ่งแวดล้อมโดยมิได้รับการชดเชย

6.2 ข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กร CDM แห่งชาติ (Designated National Authority of CDM-DNA)

จากการศึกษาข้อกำหนดโครงสร้างขององค์กรซึ่งจะทำหน้าที่เป็นองค์กร CDM แห่งชาติ (Designated National Authority of CDM-DNA) เสนอว่าควรให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทำการในฐานะที่เป็นองค์กร DNA ซึ่งทำหน้าที่ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย เนื่องจากรัฐมนตรีฯ มีฐานะผู้รักษาการณตามพระราชบัญญัติฯ จึงได้รับอำนาจโดยตรงจากพระราชบัญญัติฯ ในการกระทำการประเมินและรับรองโครงการ CDM อยู่แล้ว และภายใต้พิธีสารเกียวโด้นั้นมิได้บัญญัติจำกัดรูปแบบขององค์กร DNA ไว้ว่าจะต้องมีรูปแบบเป็นเช่นไร การให้ DNA เป็นผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงไม่เป็นการขัดต่อพันธกรณีตามพิธีสารเกียวโดแต่อย่างใด อีกทั้ง อำนาจของรัฐมนตรีฯ นั้นมีลักษณะสมมาตรกับกิจกรรมในการประเมินและรับรองโครงการ CDM และ รัฐมนตรีฯ ก็ยังมีความรับผิดชอบทั้งในเชิงการเมืองและกฎหมาย นอกจากนี้ การกำหนดให้ รัฐมนตรีฯ ทำหน้าที่เป็น DNA นั้นจะทำให้เกิดความคล่องตัวและไม่มีการลักลั่นในเชิงอำนาจหน้าที่ที่ซ้อนทับกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อีกด้วย ในส่วนงานทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินและ

รับรองโครงการนั้น อีกทั้งเสนอให้จัดตั้งเป็นทีมที่ปรึกษาที่มีความเป็นอิสระ สามารถตรวจสอบได้ ทำหน้าที่กลั่นกรองในทางเทคนิค ก่อนส่งเรื่องให้รัฐมนตรีฯตัดสินใจรับรองโครงการ CDM

6.3 ข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการ CDM

จากการพิจารณาทางเลือกของกระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการ CDM ที่มีความสอดคล้องกับระบบกฎหมายภายใน พินิจสารเกียวโตะ เป็นกระบวนการประเมินและรับรองโครงการที่มีประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เสนอโครงการ คณะผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการประเมินและรับรองโครงการ CDM ในรูปแบบที่ 3 กล่าวคือ ดำเนินการอนุมัติโครงการ CDM ก่อนแล้วกำกับดูแลไปจนตลอดโครงการ ทั้งนี้ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายภายในในส่วนพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสอดคล้องกับ criteria และ requirement ที่กำหนดตาม Kyoto Protocol และกรอบที่กำหนด กล่าวคือ การพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) , Additionalities , การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) , การประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (EIA) , ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยได้รับจากโครงการ ตามที่ได้กล่าวรายละเอียดไว้ในส่วนข้อกำหนดโครงสร้างที่จำเป็นของกระบวนการประเมินและรับรองโครงการ CDM

6.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

- การคำนวณหา marginal cost ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ของประเทศไทย และประเทศคู่ค้า เพื่อช่วยเป็นบรรทัดฐานในการเจรจาเรื่องราคาในการซื้อขายเครดิต
- การศึกษากระบวนการ EIA ของการทำโครงการต่างๆ ควรรวมผลกระทบของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก จากโครงการที่สืบเนื่องจากการย้ายฐานการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศที่พัฒนาแล้วมาผลิตในประเทศกำลังพัฒนา ที่ส่งผลให้เกิดซากขยะกากอันตราย และการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สู่อากาศของประเทศกำลังพัฒนา อาจทำให้เป็นการเร่งให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้าสู่พันธกรณีเร็วขึ้น
- การศึกษาความร่วมมือในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ในการจัดตั้งหน่วยงานปฏิบัติในการตรวจสอบ (Operational Entities : OE) เพื่อให้สามารถดำเนินการตรวจสอบการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ตามกลไกการพัฒนาที่สะอาดสำหรับประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคนี้ได้ โดยมีต้องพึ่งพิงบริษัทที่ปรึกษาหรือองค์กรจากประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งน่าจะมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างสูง อีกทั้งการพัฒนา OE ในความร่วมมือลักษณะนี้ย่อมจะช่วยสร้างและพัฒนาศักยภาพความรู้ความสามารถของบุคลากรในประเทศกำลังพัฒนาได้อีกทางหนึ่งด้วย

ภาคผนวก

สรุปผลการสัมมนา “กลไกการพัฒนาที่สะอาด : ประสิทธิภาพและการเตรียมการของประเทศกำลังพัฒนา” วันจันทร์ที่ 24 พฤศจิกายน 2546 ณ ห้องประชุมวิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ
 วิทยากรบรรยาย : Mr.Chow Kok Kee อธิบดีกรมอุทกนิคมวิทยา ประเทศมาเลเซีย
 รศ.ดร.วุฒิ หวังวัชรกุล คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ดร.อัมภาพร ไกรพานนท์
 สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ กระทรวง
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินรายการ โดย คุณกิตติ สิงหาปัด

โครงการ CDM เป็นกลไกหนึ่งในพิธีสารเกียวโต ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือกำหนด
 พันธกรณีเพิ่มเติมจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ โดยการให้
 ประเทศใน ANNEX I ให้สามารถปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่
 กำหนด เป็นกลไกหนึ่งที่อนุญาตให้ประเทศกำลังพัฒนาดำเนินการร่วมกับประเทศกำลังพัฒนาได้
 เพื่อให้เกิดการลงทุนของประเทศพัฒนาแล้วในประเทศกำลังพัฒนา และเกิดกิจกรรมที่มีส่วนร่วม
 ในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในประเทศกำลังพัฒนา โครงการที่เข้า
 ขายเป็น CDM คือต้องส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจและไม่เกิดภาระต่อสิ่งแวดล้อม สามารถลด
 ปริมาณก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศกำลังพัฒนา
 ขั้นตอนในการพิจารณาโครงการ CDM เริ่มต้นจากการที่ผู้ลงทุนที่สนใจทำโครงการ ยื่นความจำนอง
 และข้อเสนอโครงการส่งไปยัง Operational Entity (OE) เพื่อให้พิจารณาโครงการว่าเป็นไปตาม
 เกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากเป็นตามเกณฑ์จะมีการส่งต่อไปยัง Executive Board(EB) เพื่อออกใบรับรอง
 ปริมาณการลดการปล่อย/กักเก็บ (Certificated Emission Reduction:CER) ให้กับโครงการนั้นๆ ซึ่ง
 ภายใต้การดำเนินการดังกล่าวนี้ จะพบว่า OE มีบทบาทสำคัญยิ่งในกระบวนการตรวจประเมิน
 โครงการ เพราะ EB ไม่สามารถที่จะดูแลได้ในทุกประเทศ โดย OE อยู่ในวาระประมาณ 3 ปีและมี
 การประเมิน OE อีกครั้ง คณะทำงานของ EB จะมาจากประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาใน
 หลายภูมิภาค ทำหน้าที่รับรอง OE และจดทะเบียนการเป็น OE

ข้อคำนึงสำหรับผู้ลงทุนในการทำโครงการ CDM คือ จะมีค่าใช้จ่ายในการเตรียมการ
 ก่อนข้างสูง และระยะเวลาที่ผ่านการอนุมัติพิจารณา ก่อนข้างนาน รวมทั้งควรทำการศึกษา
 รายละเอียดหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง จากประสบการณ์ของประเทศ
 มาเลเซียในการทำโครงการ CDM ซึ่งได้มีการให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตในปี 2002 นั้นประเทศ
 มาเลเซียมีการเตรียมการคือ การจัดตั้งหน่วยงานที่เป็นองค์กรภาครัฐสำหรับควบคุมดูแลโครงการ
 CDM โดยเฉพาะ อาทิเช่น การจัดตั้งองค์การระดับชาติ ที่ดูแลโครงการ CDM โดยมีคณะกรรมการ
 ซึ่งเป็นตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรพัฒนาเอกชน เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ มีการ
 จัดตั้งกรรมการผู้เชี่ยวชาญในด้านป่าไม้และพลังงานคอยดูแลให้คำปรึกษา และพิจารณาโครงการ

สาเหตุที่ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักลงทุนในประเทศ เพราะโครงการ CDM มักมีปัญหาเรื่องของการตีความทำความเข้าใจ ในหลักการข้อบังคับต่างๆ อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการลงทุนทำโครงการ CDM ค่อนข้างสูง สำหรับโครงการที่ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ จะเป็นไปตามนโยบายของประเทศ ที่เน้นเรื่องพลังงาน และต้องการ technology transfer คือโครงการด้านการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ (energy efficiency) และการใช้พลังงานหมุนเวียน (renewable energy) สำหรับโครงการด้านป่าไม้(sink) จะจัดให้เป็นโครงการที่น่าจะเก็บไว้ทำเอง และจัดเป็น low priority area เนื่องจากเล็งเห็นว่าจะไม่ได้ technology transfer ใหม่ๆ ในด้านนี้

ด้านท่าทีและการเตรียมการของประเทศไทยต่อการดำเนินการ ประเทศไทย ได้ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโตในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2002 ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเตรียมการคือการจัดตั้งคณะทำงานต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ดูแลโครงการ CDM ในด้านต่างๆ คล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซีย เช่น การจัดตั้งองค์กรระดับชาติสำหรับกำหนดนโยบาย มาตรการที่เกี่ยวข้อง และพิจารณากลั่นกรองข้อเสนอโครงการ การมีที่ปรึกษาทางด้านเทคนิคที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและคัดเลือกโครงการ อีกทั้งรัฐบาลได้มีนโยบายในการให้ทุกหน่วยงานราชการช่วยกันลดสถานะที่จะทำให้เกิดการสะสมของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ สำหรับโครงการที่จัดเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ คือโครงการในส่วนของภาคพลังงาน ซึ่งเน้นการใช้พลังงานหมุนเวียน (renewable energy) โดยเกณฑ์คัดเลือกได้พิจารณาจากยุทธศาสตร์พลังงานและต้องเข้ากับหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับโครงการด้าน sink ยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจน เนื่องจากยังขาดความชัดเจนในการเจรจาซึ่งต้องรอผลจากการประชุม COP 9 ที่ประเทศอิตาลี

แต่อย่างไรก็ตามมีมุมมองที่น่าสนใจ คือ แนวคิดที่ว่า CDM ไม่ใช่กลไกหลักที่จะได้การลงทุนเพิ่มเติมจากต่างประเทศมากนัก อีกทั้งในการทำโครงการ CDM นั้นมีปัจจัยหลักคือแนวทางการเจรจาต่อรองในเวทีระดับโลกเพื่อให้ได้ผลประโยชน์มากที่สุด และความไม่แน่นอนในการที่จะเกิดโครงการ CDM ขึ้น เนื่องจากพิธีสารเกียวโตยังไม่สามารถดำเนินการให้มีผลบังคับใช้ได้ จากความไม่แน่นอนดังกล่าวทำให้ยังขาดความชัดเจนต่างๆ ทั้งในเรื่องของเป้าหมาย ฐานการคิดต่างๆ อาทิเช่น baseline, technology transfer และการทำความเข้าใจในปรัชญาและการประสานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

สรุปการสัมมนา เรื่อง “ฉับกระแสดการประชุมอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ(COP 9)” วันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547

ณ ห้องประชุมชั้น 4 อาคารเทพทวาราวดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้บรรยาย : คุณวรรณ ชาญชัยวัฒนา ผู้จัดการโครงการการถ่ายทอดเทคโนโลยี

สำนักเลขาธิการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และ

คุณมานพ เมฆประยูรทอง รองอธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ประเทศไทยได้แสดงเจตนารมณ์ในการเข้าร่วมแก้ปัญหาภาวะเรือนกระจกร่วมกับประชาคมโลก โดยมีการให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโต โดยวัตถุประสงค์ที่ประเทศไทยร่วมลงนามในพิธีสารนี้ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาลูกโลกร้อน ร่วมกับประเทศทั่วโลก เพราะภาวะโลกร้อนมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั่วโลก การสัมมนาในครั้งนี้ได้มุ่งเน้นผลการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสมัยที่ 9 หรือ COP 9 ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 1-12 ธันวาคม พ.ศ. 2546 ณ เมืองมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี ซึ่งผลของการประชุมพบว่าหลักเกณฑ์ทางด้านเทคนิคได้มีการตกลงเป็นที่เรียบร้อย

พิธีสารเกียวโตเป็นอนุสัญญาที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทุกภาคส่วน โดยวัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญาในพิธีสารเกียวโตคือ รักษาเสถียรภาพของระดับความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจกไม่ให้เกินกว่าปี ค.ศ.1990 ปัจจุบัน(ค.ศ.2004)มี 113 ประเทศที่ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโต โดยมีเงื่อนไขเพื่อให้พิธีสารนี้มีผลบังคับใช้คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ภาคีอนุสัญญาให้สัตยาบันไม่น้อยกว่า 55 ประเทศ และต้องมีปริมาณปล่อยก๊าซเรือนกระจกไม่น้อยกว่า 55 เปอร์เซ็นต์ของปริมาณปล่อยก๊าซทั้งหมดในปี ค.ศ. 1990 สำหรับท่าทีของประเทศต่างๆ ต่อพิธีสารเกียวโต พบว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา มีแนวโน้มที่จะไม่เข้าร่วมพิธีสารเกียวโต ทำให้มีการมุ่งเป้าหมายไปที่ประเทศรัสเซีย แต่ประเทศรัสเซียยังคงดูท่าทีและคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ประเทศตนจะได้รับ ทำให้ระยะเวลาในการที่พิธีสารเกียวโตจะมีผลบังคับใช้เกิดความล่าช้า และความไม่แน่นอนในความเป็นไปได้ต่อพิธีสารเกียวโต ซึ่งต้องรอผลสรุปการเลือกตั้งที่จะมีมาในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศรัสเซีย ส่วนประเทศในกลุ่ม EU เป็นกลุ่มประเทศที่มีความพยายามผลักดันให้พิธีสารนี้มีผลบังคับใช้

ผลการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสมัยที่ 9 หรือ COP 9 จะพบว่ากรอบการตัดสินใจต่างๆ จะเกิดภายใต้การประชุมของภาคีอนุสัญญา ซึ่งมีโครงสร้างขององค์กรย่อยต่างๆ คือ Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA) ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี Subsidiary Body for

Implementation (SBI) ทำหน้าที่ พิจารณาเรื่องการเงิน และตรวจสอบรายงานของกลุ่ม ANNEX I และ ANNEX II นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก หรือ GEF (Global Environment Facility) เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นกลไกทางการเงินของอนุสัญญา รวมทั้งมีการ จัดตั้งกองทุนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ประเทศกำลังพัฒนา

นอกจากนั้นยังมีประเด็นต่างๆ ได้แก่ เกิดความกังขาในส่วนของประเทศที่พัฒนาแล้ว ไม่ แน่ใจว่าถึงผลการศึกษาเรื่องผลกระทบเรื่องโลกร้อนจะมีความเป็นไปได้จริง ดังนั้นจึงมีการทำ Precautionary Principle มีจุดประสงค์เพื่อป้องกันประเด็นการไม่มีข้อพิสูจน์การเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศในเชิงวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจน อาจส่งผลให้เกิดการละเลยไม่ทำการป้องกันปัญหาได้ จึง จัดตั้งแนวทาง Precautionary Principle เพื่อเป็นการเตรียมการแก่นุชัร่นต่อไปในอนาคต

ประเด็นการให้การรับผิดชอบร่วมกันแต่ไม่เท่ากัน(The principle of the common but differentiated responsibility) เนื่องจากภาวะโลกร้อนเป็นภาพที่มองว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบันไม่ใช่การกระทำ ณ ปัจจุบัน ดังนั้นคนที่ป็นผู้นำควรเป็นผู้ใช้ทรัพยากรมาก ซึ่งคือประเทศ พัฒนาแล้วที่ต้องแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหภาวะโลกร้อน

ส่วนของประเทศไทยสำหรับประเด็นเรื่อง sink มีแนวคิดว่าการมีคาร์บอนซิงค์ เนื่องจากใน การประชุม COP 9 ยังขาดกฎเกณฑ์และกระบวนการที่ชัดเจน ควรมีการศึกษาถึงหาความเหมาะสม สำหรับประเทศ และควรมีการเตรียมการเพื่อรองรับโครงการ CDM ในอนาคต ถึงแม้ว่าโครงการ อาจไม่เกิดแต่อย่างไรก็ตามมีแนวคิดว่ามีโครงการในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

สรุปการจัดสัมมนา “Prospect for CDM in Thailand : The International Cooperation”

วันที่ 25 มีนาคม 2547 ณ กระทรวงการต่างประเทศ

วิทยากรบรรยาย: Mr.Karsten Gasseholm, Counsellor for Development and Environmental Affairs
Section, Royal Danish Embassy in Bangkok,

Mr.Rainer Hinrixhs Rahlwes, Director-General, Federal Ministry for the Environment, Nature
Conservation and Nuclear Safety,

Mr.Bernhard Sander ,Vice President of KFW Carbon Fund, Germany

นักวิจัย: ดร.คุณหญิงสุราวัลย์ เสดียรไทย, ผศ.ดร.โสภารัตน์ จารุสมบัติ, ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์

ผู้ดำเนินรายการ : ดร.จกั๊ก แสงชัย

การจัดสัมมนาในครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้เป็นสองส่วน ในส่วนแรกประกอบด้วยประเด็นเกี่ยวกับข้อสรุปจากการนำเสนอของผู้เชี่ยวชาญจากประเทศเดนมาร์ก และเยอรมนี และส่วนที่สองคือการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนของสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

คือ

ส่วนที่หนึ่ง ประเด็นของประเทศเดนมาร์ก และเยอรมนี สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

ประเทศเดนมาร์ก มีความสัมพันธ์กับประเทศไทยมานานกว่า 400 ปี ทั้งในความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และในด้านการให้แลกเปลี่ยนและช่วยเหลือด้านความรู้ การวิจัย และการศึกษาต่างๆ ต่อหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน

นโยบายด้าน CDM ของประเทศไทยและเดนมาร์กมีความสอดคล้องกัน เนื่องจากทั้งสองประเทศมีนโยบายที่มุ่งให้ความสำคัญของนโยบายด้านการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน สำหรับประเทศเดนมาร์ก ได้ให้สัตยาบันในพิธีสารเกียวโตร่วมกับประเทศในกลุ่ม EU ทำให้มีพันธกรณีในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก

สำหรับแนวทางการทำโครงการ CDM ในประเทศไทยนั้น ประเทศเดนมาร์ก ได้มีความสนใจที่จะร่วมกับนักลงทุนภาคเอกชนในประเทศไทย โดยการให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือในโครงการที่จะเข้าข่าย CDM แต่ปัญหาที่พบ คือ ประเทศไทยยังไม่มีการจัดตั้งองค์กร และมีหลักเกณฑ์ กระบวนการที่ชัดเจนในเรื่องของ CDM ทำให้หลายโครงการในประเทศไทยไม่สามารถผ่านการอนุมัติให้เป็นโครงการ CDM ได้

สำหรับผลประโยชน์ที่ประเทศเดนมาร์กต้องการจากการทำโครงการ CDM คือการต้องการได้เครดิตเพื่อนำไปลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เป็นพันธกรณีในส่วนประเทศของตน

ประเทศเยอรมนี มีแนวคิดว่ากลไกตลาดเป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่งในโครงการ CDM ที่จะส่งผลให้การลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายได้ ซึ่งประเทศเยอรมนีมีพันธกรณี

ในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกเช่นเดียวกับประเทศเคนมาร์ก โดยประเทศเยอรมนี มียุทธศาสตร์สำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน คือมีการใช้มาตรการจูงใจและบังคับให้ประชาชนในประเทศประหยัดพลังงาน การส่งเสริมกิจกรรมทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทนในโรงไฟฟ้าเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม แต่จากความพยายามดังกล่าวพบว่าไม่สามารถประสบผลในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ตามเป้าหมาย จึงเล็งเห็นว่ากลไก CDM เป็นกลไกหนึ่งที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นจึงมีความพยายามที่จะผลักดันให้โครงการ CDM เกิดขึ้น และมีการทำความร่วมมือและชักจูงให้ประเทศต่างๆ เข้าร่วมโครงการ สำหรับความสัมพันธ์ที่มีกับประเทศไทย นั้นมีแนวคิดว่าควรมีการทำ MOU ร่วมกันระหว่างรัฐบาลของทั้งสองประเทศ

โดยประเทศเยอรมนี มีโครงสร้างองค์กรที่ดูแลเรื่อง CDM โดยเฉพาะ และมีการจัดตั้ง DNA และหน่วยงานต่างๆ เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับผู้ต้องการลงทุน และมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นเครือข่ายในการประสานงานกับต่างประเทศ นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานคือ KfW Carbon Fund ทำหน้าที่เป็นตัวกลางติดต่อซื้อขายคาร์บอนเครดิต และเป็นທີ່ปรึกษาด้านการเงินจากการที่มีองค์กรเหล่านี้จะส่งผลให้การทำโครงการ CDM มีความโปร่งใส และมีเกณฑ์ ข้อเสนอแนะแนวทางที่ชัดเจน

ส่วนที่สอง สรุปผลในส่วนของการนำเสนอผลการวิจัยในส่วนของสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

เสนอว่า DNA ควรเป็นคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นผู้รักษาการณภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยสิ่งแวดล้อม เป็นผู้มีความอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย และรูปแบบของกระบวนการในการประเมินและรับรองคุณภาพในกระบวนการในการขออนุมัติโครงการ CDM ในประเทศไทย ควรเป็นกระบวนการที่ทำไปควบคู่กัน อยู่ในกระบวนการและวิธีปฏิบัติเดียวกัน เพื่อการตรวจสอบ ความโปร่งใสของระบบราชการ

แนวทางการพิจารณาโครงการภายในประเทศ มีโครงสร้างดังนี้ คือ มีคณะกรรมการ climate change เป็นกรรมการสูงสุด รองลงมาคือ คณะกรรมการ CDM ที่ทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบในแง่นโยบาย และมีสำนักงาน คือ CDM office ทำหน้าที่ดูแลถ่วงถ่วง ข้อเสนอโครงการ CDM ทุกโครงการ โดยจะมีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทำหน้าที่พิจารณา หากผ่านการพิจารณาจะมีการออกใบรับรองหรือ letter of approval จากรัฐบาลไทยส่งไปยัง CDM Executive Board

สำหรับเกณฑ์ในการพิจารณาโครงการ CDM ประกอบด้วย 7 ประการ คือ 1) ศักยภาพของโครงการ มีการพิจารณาโครงการโดยมี priority ได้แก่กลุ่มที่เป็นประสิทธิภาพพลังงาน

ภาคอุตสาหกรรม ภาคขนส่ง กลุ่มพลังงานหมุนเวียนในภาคอุตสาหกรรมและภาคการผลิตไฟฟ้า และกลุ่มการผลิตพลังงานจากขยะ ภาคการจัดการของเสีย ส่วนกลุ่มที่ได้รับ priority คำ เป็น โครงการประเภทป่าไม้หรือ 2) Additionality พิจารณาในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ 3) การพัฒนาที่ยั่งยืน 4) การวิเคราะห์โครงการ ซึ่งต้องมีการศึกษาเบื้องต้นในเรื่องของผลกระทบ ด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย 5) การให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โครงการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส 6) มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งควรเป็นเทคโนโลยีในระดับที่ให้ความรู้ นอกเหนือจากการใช้เพียงอย่างเดียวและ 7) ศักยภาพหรือความสามารถของผู้เสนอโครงการ จึงควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้และบริหารจัดการโครงการ ซึ่งการสนับสนุนดูแลโครงการให้ ได้ประสิทธิภาพควรมีการสนับสนุนในด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยมีการนำเสนอว่าโครงการที่เสนอ เข้าทำโครงการ CDM ต้องมีการจ่ายค่า administrative fee 5 เปอร์เซ็นต์ จาก total cost เพื่อใช้ในการ สนับสนุนเกณฑ์นี้

ซึ่งจากการนำเสนอหลักเกณฑ์ พบว่ามีแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์ ให้เกิดประโยชน์คือ

1.เกณฑ์การพัฒนาที่ยั่งยืน ควรมีการขยายให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น และควรเพิ่มรายละเอียด ซึ่งน่าจะนำผลการศึกษาดังๆ เข้ามาเป็นส่วนช่วยในการกำหนดเกณฑ์

2.การให้ low priority สำหรับโครงการ sink ควรมีการระบุเหตุผลให้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะป่า ไม้จัดได้ว่าเข้าหลักเกณฑ์ในการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างครบถ้วนทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และ เศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอถึงสาเหตุที่จัดให้เป็น low priority เนื่องจากประเทศไทย สามารถทำได้เอง เพราะมีต้นทุนต่ำ และมีความละเอียดอ่อนในประเด็นของสิทธิความเป็นเจ้าของ

3.โครงการ CDM ควรใช้ประโยชน์สำหรับโครงการที่มีปัญหาต่อผลกระทบในด้าน สุขภาพและสิ่งแวดล้อมของประเทศ เช่น โครงการโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพและ มลภาวะทางอากาศ

สรุปการเสวนาโต๊ะกลม “ข้อเสนอแนวทางและเกณฑ์การพิจารณาโครงการ CDM”

วันที่ 22 เมษายน 2547 ณ ห้องประชุมสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา
อาคารวิทย์พัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยากรบรรยาย : ดร.คุณหญิงสุชาวัลย์ เติญไทย, รศ.สุธรรม อยู่โนธรรม,

ผศ.ดร.โสภารัตน์ จารุสมบัติ, ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์

ผู้ดำเนินรายการ : ดร.จิกก์ แสงชัย

การจัดเสวนาโต๊ะกลมในครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิจัย ของทีมนักวิจัยในส่วนของ
สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการจัดเสวนาได้แบ่งกลุ่มของผู้เข้าร่วม
เสวนาดังนี้ คือส่วนแรก(ภาคเช้า) เป็นการนำเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานภาครัฐ และส่วนที่สอง
(ภาคบ่าย) เป็นการนำเสนอผลการวิจัยต่อหน่วยงานภาคเอกชน

โครงการ CDM เป็นกลไกที่เกิดจากทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ สำหรับแนวคิดในการทำ
โครงการ CDM มีข้อสังเกตคือการทำโครงการ CDM ควรทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ CDM ทั้ง
ในส่วนของประเทศและต่างประเทศที่จะเข้ามาลงทุน และควรจัดลำดับความสำคัญ (priority) ของ
โครงการ และการคัดเลือกโครงการที่จะเป็นโครงการ CDM สิ่งที่ต้องคำนึงถึงการทำโครงการ
CDM ของประเทศไทย คือการได้เทคโนโลยีและการลงทุนที่คุ้มค่า สำหรับโครงการที่นำเสนอเป็น
priority คือ กลุ่มที่เป็นประสิทธิภาพพลังงาน ภาคอุตสาหกรรม ภาคขนส่ง กลุ่มพลังงานหมุนเวียน
ในภาคอุตสาหกรรมและภาคการผลิตไฟฟ้า และกลุ่มการผลิตพลังงานจากขยะ ภาคการจัดการของ
เสีย ส่วนกลุ่มที่ได้รับ priority ต่ำ เป็นโครงการประเภทป่าไม้หรือ sink เพราะมีความเสี่ยงค่อนข้าง
สูง ประเทศไทยสามารถทำเองได้ไม่จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีจากข้างนอก

ข้อเสนอโครงสร้าง CDM ของประเทศไทยประกอบด้วย หน่วยปฏิบัติที่ได้รับการแต่งตั้ง
หรือ DNA (Designated Operational Entity) ซึ่งเสนอว่าควรเป็นคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นผู้รักษาการณ์ภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วย
สิ่งแวดล้อม เป็นผู้ที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย และรูปแบบของกระบวนการในการประเมิน
และรับรองคุณภาพในกระบวนการในการขออนุมัติโครงการ CDM ในประเทศไทย ควรเป็น
กระบวนการที่ทำไปควบคู่กัน อยู่ในกระบวนการและวิธีปฏิบัติเดียวกัน เพื่อการตรวจสอบ ความ
โปร่งใสของระบบราชการ

แนวทางการพิจารณาโครงการภายในประเทศ มีโครงสร้างดังนี้ คือ มีคณะกรรมการ
climate change เป็นกรรมการสูงสุด รองลงมาคือ คณะกรรมการ CDM ที่ทำหน้าที่ดูแลและ
รับผิดชอบในแง่นโยบาย และมีสำนักงาน คือ CDM office ทำหน้าที่ดูแลกลั่นกรอง ข้อเสนอ
โครงการ CDM ทุกโครงการ โดยจะมีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ทำหน้าที่พิจารณา หาก

ผ่านการพิจารณาจะมีการออกใบรับรองหรือ letter of approval จากรัฐบาลไทยส่งไปยัง CDM Executive Board

การนำเสนอข้อเสนอโครงการ นอกจากจะมีรายละเอียดพื้นฐานต่างๆ แล้ว ควรจะมีการเสนอถึงแหล่งเงินทุนว่ามาจากแหล่งใด ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักคือต้องการให้เงินที่สนับสนุนเป็น financial additionality เพื่อให้ประเทศได้รับประโยชน์สูงสุด

สำหรับข้อเสนอ เกณฑ์ในการพิจารณาโครงการ CDM ประกอบด้วย 7 ประการ คือ 1) ศักยภาพของโครงการ มีการพิจารณาโครงการโดยใช้ priority ตามที่กำหนดไว้ 2) Additionality พิจารณาในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ 3) การพัฒนาอย่างยั่งยืน 4) การวิเคราะห์โครงการ ซึ่งต้องมีการศึกษาเบื้องต้นในเรื่องของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย 5) การให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบโครงการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส 6) มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งควรเป็นเทคโนโลยีในระดับที่ให้ความรู้นอกเหนือจากการใช้เพียงอย่างเดียว และ 7) ศักยภาพหรือความสามารถของผู้เสนอโครงการ จึงควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้และบริหารจัดการโครงการ ซึ่งการสนับสนุนดูแลโครงการให้ได้ประสิทธิภาพควรมีการสนับสนุนในด้านค่าใช้จ่ายต่างๆ โดยมีการนำเสนอว่าโครงการที่เสนอเข้าทำโครงการ CDM ต้องมีการจ่ายค่า administrative fee 5 เปอร์เซ็นต์ จาก total cost เพื่อใช้ในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่างๆ สำหรับการดำเนินงานของรัฐหรือองค์กรที่รับผิดชอบที่เกี่ยวกับ CDM

มุมมองในส่วนของภาครัฐต่อ ข้อเสนอ แนวทาง และเกณฑ์การพิจารณาโครงการ CDM มีการนำเสนอว่า

1.ควรมีการจัดตั้งโครงการนำร่องในเรื่องของ CDM ขึ้นมา เพื่อเป็นการทดลอง และให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

2.การกำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับ technology transfer ควรชัดเจน เช่น ควรเป็น technology design และได้รับประโยชน์จากการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

มุมมองในส่วนของภาคเอกชน ต่อ ข้อเสนอ แนวทาง และเกณฑ์การพิจารณาโครงการ CDM มีประเด็นหลักที่สรุปได้ดังนี้ คือ

1.การให้ priority ต่อโครงการ พบว่ามีหลายโครงการควรทำเป็นโครงการ CDM ได้แต่ถูกจัดให้เป็น low priority ทั้งที่วัตถุประสงค์ของการทำโครงการ CDM เพื่อที่จะลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก ซึ่งประเด็นนี้มีการนำเสนอว่าการทำโครงการ CDM ควรพิจารณาถึงผลดีและผลเสียในระดับประเทศ ควรมีการชั่งน้ำหนักถึงผลประโยชน์ที่ตนได้รับกับสิ่งที่ประเทศจะต้องเข้าไปมีข้อผูกพัน เพราะหากทุกโครงการเข้าข่ายการทำโครงการ CDM จะส่งผลให้ประเทศเข้าสู่พันธกรณีได้เร็วขึ้นภายในอนาคต ที่ต้องมีภาระผูกพันในการลดภาวะเรือนกระจก

2. การคิดค่า administrative fee ที่ควรมีแนวทางและหลักเกณฑ์ออกมาให้ชัดเจน ทั้งนี้ เนื่องจากภาคเอกชนมีมุมมองว่าเป็นการเก็บที่มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง และต้องการทราบถึงการใช้ประโยชน์จากการเก็บ fee ดังกล่าว

3. ขอบเขตในการคิดเรื่องของ technology transfer ควรเป็นอย่างไร เพราะมีหลายโครงการที่อาจไม่ต้องมี technology transfer เนื่องจากสามารถคิดค้นเองได้ในคนไทย

สรุปการสัมมนา “การเพิ่มศักยภาพและการวางยุทธศาสตร์ประเทศไทยในการดำเนินโครงการ CDM”

วันพุธที่ 7 กรกฎาคม 2547 ณ ห้องแมจิก 1 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์

วิทยากรบรรยาย: คุณประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

นักวิจัย: ดร.คุณหญิงสุชาวัลย์ เติญไทย, ผศ.ดร.โสภารัตน์ จารุสมบัติ, ดร.ปาริณา ศรีวนิชย์, ดร.จก๊ก แสงชัย

ผู้ดำเนินรายการ :รศ.ดร.สิดานนท์ เจษฎาพิพัฒน์

การจัดสัมมนาในครั้งนี้ แบ่งได้เป็นสองส่วน ส่วนแรกคือการบรรยายในหัวข้อเรื่องด้านแนวนโยบายของคุณประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ และการบรรยายในภาคส่วนด้านพลังงานที่คาดว่าจะ เป็นโครงการอันดับแรกที่ต้องทำโครงการ CDM ส่วนที่สอง เป็นการนำเสนอผลการวิจัยโครงการ “การเพิ่มศักยภาพและการวางยุทธศาสตร์ประเทศไทยในการดำเนินโครงการ CDM ต่อสาธารณชน เพื่อต้องการข้อเสนอแนะ สำหรับใช้ในการประกอบการจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

สรุป การปาฐกถาพิเศษเรื่อง “แนวนโยบายเกี่ยวกับ CDM ของประเทศไทย ประสบการณ์ของรัฐมนตรีในช่วงปี พ.ศ. 2545-2547” โดย คุณประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การเจรจาในระดับโลก เป็นการเจรจาที่ซับซ้อนและมีเงื่อนไขมาก เนื่องจากแต่ละประเทศต้องการนำผลประโยชน์กลับสู่ประเทศของตนให้มากที่สุด โดยประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งเคยได้รับประโยชน์ ยังคงพยายามแสวงหาและคงไว้ซึ่งการมีอำนาจทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม ต่อไป

จากประสบการณ์ในการเจรจาในระดับโลก สิ่งแวดล้อมเป็นเวทีที่มีการเจรจาค่อนข้างซับซ้อน เหตุผลที่พิธีสารเกียวโตยังไม่มีผลบังคับใช้ เนื่องจากเกิดความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้ว ในประเด็นที่ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบ เช่น กรณีของประเทศรัสเซีย ไม่ ratify พิธีสารเกียวโต เนื่องจากการรอผลประโยชน์สูงสุดกลับสู่ประเทศ

นโยบายจากประสบการณ์ที่เป็นรัฐมนตรีฯ เน้นนโยบายการเป็นกระทรวงแห่งความรู้ การตัดสินใจต่างๆ ต้องมีข้อมูลทางวิชาการมาประกอบ มีการตั้งระบบในการตรวจสอบ สำหรับ CDM DNA ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับผิดชอบ แต่ยังไม่มีการปฏิบัติหน้าที่นั้น เนื่องจาก CDM เป็นการเจรจาระหว่างประเทศ เกิดปัญหาว่าผู้ที่รู้รายละเอียดเป็นการรู้เพียงด้านเทคนิค แต่ในการเจรจาขึ้นอยู่กับความคิดเห็นระหว่างประเทศที่ต้องรู้เท่าทันในทุกเรื่อง

จากสมัยที่เป็นรัฐมนตรีนั้นได้มีหลายประเทศสนใจเข้าร่วมทำโครงการ CDM แต่ยังไม่ได้ตกลงทั้งนี้เนื่องจากคาร์บอนเครดิตมีราคาต่ำ ซึ่งหากจะทำ CDM เห็นควรว่าจะเก็บไว้ทำเองจะดีกว่า อีกทั้งการทำโครงการ CDM ไม่สมควรที่จะเร่งดำเนินการ ควรมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนตัดสินใจ และประเทศไทยควรมีจุดยืนที่ชัดเจนในเรื่องสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นการสร้างภาพพจน์แก่ต่างประเทศ

**สรุป มุมมองและความคิดเห็นจากภาคพลังงาน โดย ศ.ดร.สุนทร บุญญาธิการภาควิชา
สถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

การทำ CDM ควรมีการทำ baseline สำหรับประเทศไทย โดยได้มีตัวอย่างบ้าน CDM คือ เป็นบ้านที่ประหยัดพลังงาน ใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์ ลม สำหรับการใช้น้ำภายในบ้านจะพยายามใช้ทุกส่วนไม่ให้เกิดของเสีย และของเสียที่เกิดขึ้นสามารถนำมาใช้ซ้ำ และรีไซเคิลกลับมาใช้เป็นพลังงานสำหรับบ้านได้

สรุปในส่วนของงานวิจัย

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยโครงการ CDM มี 5 ประการคือ

- 1.กลไก CDM เป็นการลดแรงจูงใจให้กับประเทศ Non ANNEX I ในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก เพราะเกรงผลเสียที่อาจเกิดขึ้นในการเจรจา
- 2.หากประเทศ Non ANNEX I รีบทำการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก อาจส่งผลให้ อาจเร่งนำประเทศเข้าสู่การมีพันธกรณีได้ในอนาคต และจะถูกจัดกลุ่มว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
- 3.ควรใช้เครื่องมือ Carbon tax สำหรับประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อนำ tax นั้นมาตั้งกองทุนสนับสนุน Non ANNEX I ที่มีต้นทุนในการลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกให้ทำการแก้ไขปัญหานี้
- 4.ในกระบวนการทำ EIA ควรพิจารณาเรื่องการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยหรือไม่ เนื่องจากปัจจุบันอุตสาหกรรมต่างๆ จากต่างประเทศ ได้ย้ายฐานการผลิตมาสู่ประเทศที่กำลังพัฒนา โดยอุตสาหกรรมเหล่านั้นเป็นอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ประเทศที่ตนเองมาตั้งฐานการผลิต
- 5.แนวทางการเลือกโครงการที่เป็น priority ได้แก่โครงการด้านพลังงาน กลุ่มการผลิตพลังงานจากขยะ เข้าข่ายเรื่องของ sustainable development ส่วน low priority คือ sink เพราะไม่ได้เทคโนโลยีใหม่ๆ

นโยบายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของต่างประเทศ มุ่งเน้นที่ประเทศที่พัฒนาแล้ว แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง ประเทศที่เป็นสมาชิกพิธีสารเกียวโต

มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้พิธีสารมีผลบังคับใช้ก็คือ สหภาพยุโรปและประเทศสมาชิก หลักการสำคัญคือเป็นเรื่องของ Polluter Pay Principle และเรื่องของ Precaution Principle เน้นเรื่องของการคำนึงถึงความยั่งยืนของเศรษฐกิจ การพิจารณาถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในการจัดทำนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคม พันธกรณีของ EU ที่มีต่อพิธีสารเกียวโตมีร้อยละ 8 โดยสมาชิกตกลงที่จะแบ่งปันภาระในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับที่ต่างกัน

ประเด็นที่สำคัญของ EU คือ EU Emission Trading Scheme มีหลักการกล่าวถึงสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเหมือนเป็นสินค้าชนิดหนึ่งซึ่งเชื่อว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มทุนมากที่สุด ขณะเดียวกัน EU กำลังพิจารณา การเชื่อมโยง EU Emission Trading Scheme เข้ากับพิธีสารเกียวโต คือตัว Joint Implementation เข้ากับ CDM เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนคาร์บอนเครดิต ซื้อขายกันได้ ข้ามระบบทั้งสองอันนี้

ส่วนที่สอง ประเทศที่พัฒนาแล้วที่ไม่ได้เป็นสมาชิกพิธีสารเกียวโต ที่สำคัญคือ สหรัฐฯ กับ ออสเตรเลีย จากเหตุผลในเรื่องผลเสียต่อเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ และทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วคือสหรัฐฯ และออสเตรเลียเป็นผู้เสียเปรียบ และเชื่อว่ากระบวนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป

แนวทางการดำเนินการหลัก สหรัฐฯ เน้นเรื่องการพัฒนาวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องของการหาความแน่นอนของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เรื่องของการให้งบประมาณสนับสนุนโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ส่วนออสเตรเลียประกาศนโยบายใหม่หลังจากว่าจะไม่ให้สัตยาบันพิธีสารเกียวโตเรียกว่า Forwards Strategy on Climate Change เป็นยุทธศาสตร์ในระยะยาวเน้นเรื่องของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเหมือนของสหรัฐฯ และมีการออกกฎหมายโครงการความร่วมมือกับภาคเอกชนในเรื่องของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

ท่าทีของประเทศต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีทั้งหมด 5 กลุ่ม

1. สหภาพยุโรป (EU) เป็นกลุ่มสำคัญที่ผลักดันให้มีความตกลงระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากประเทศสมาชิก EU หลายประเทศให้ความสำคัญกับประเด็นสิ่งแวดล้อมและมีนโยบายที่เข้มแข็ง
2. สหรัฐฯ มีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกมาโดยตลอด เนื่องจากกระแสต่อต้านภายในสหรัฐฯ จากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

3 ญี่ปุ่นและประเทศที่พัฒนาแล้วอื่นๆ ต้องการให้ประเทศกำลังพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการดำเนินมาตรการด้านพลังงานในภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4 ประเทศในช่วงเศรษฐกิจเปลี่ยน ไม่ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ในการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก การเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจจากการเป็นประเทศที่มีการใช้พลังงานอย่างมากทำให้การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศเหล่านี้ลดลง ซึ่งทำให้ประเทศเหล่านี้สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของ UNFCCC ได้ง่ายขึ้น

รัสเซียเป็นประเทศขนาดใหญ่ที่มีการใช้ทรัพยากรมาก โดยที่รัสเซียปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากถึงร้อยละ 17 การเข้าร่วมของรัสเซียจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้พิธีสารฯ มีผลบังคับ ในขณะนี้จึงขึ้นอยู่กับการเจรจาดังต่อไปนี้ให้ผลประโยชน์ตอบแทนที่พึงพอใจแก่รัสเซียจนทำให้รัสเซียให้สัตยาบันพิธีสารฯ ในที่สุด

5. ประเทศกำลังพัฒนา รวมกันเป็นกลุ่มเรียกว่า กลุ่ม G-77+China มีผลประโยชน์และท่าทีความสนใจต่อประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอาจแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

1) กลุ่มประเทศเกาะขนาดเล็ก

2) กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปิโตรเลียม (OPEC)

3) ประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ จุดยืนโดยรวมของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอยู่ที่ความรับผิดชอบของประเทศที่พัฒนาแล้วต่อการสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก การจะให้ประเทศกำลังพัฒนาดำเนินการหรือมีพันธกรณีใดๆ จะต้องขึ้นอยู่กับให้การสนับสนุนทรัพยากรทางการเงินและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะและแนวทางในการดำเนินโครงการ CDM ในประเทศไทย

โครงสร้างของ CDM ในระดับกฎหมายระหว่างประเทศ มีโครงสร้างที่ต้องปฏิบัติ คือ โครงสร้างแรก เรื่องการประเมินผลและการยอมรับอนุมัติ การประเมินผลปรากฏและมีรายละเอียดใน Kyoto Protocol ส่วนเรื่องการอนุมัติเป็นเรื่องการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งมีความสำคัญ เพราะมีความผูกพันตั้งแต่ปัจจุบันถึงอนาคต โครงสร้างที่สอง โครงสร้างความสัมพันธ์ สำคัญในเรื่องมาตรฐานการอนุมัติในระหว่างประเทศ โครงสร้างสุดท้าย คือการเจรจาในเชิงการค้า ทางด้านพาณิชย์ ประเทศไทยขาดมาตรฐานและกลไกการพิจารณาผลประโยชน์ตอบแทน เนื่องจากการดำเนินการเป็นไปตามระบบราชการ

ดังนั้นจึงต้องมีการสร้างองค์กร กระบวนการที่เหมาะสมในการรับพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยองค์กรได้แต่งตั้งขึ้นในปัจจุบัน คือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คณะกรรมการว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ UNFCCC และคณะกรรมการกำกับกลไกการพัฒนาที่สะอาด โดยองค์กรเหล่านี้มีการจัดตั้งขึ้นในเชิงกฎหมาย แต่ยังมีปัญหาในแง่สถานะองค์กรทางกฎหมาย เพราะกฎหมายสิ่งแวดล้อมไม่ครอบคลุมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และการปฏิบัติหน้าที่ที่เหมาะสมที่สามารถเป็นตัวแทนในระดับประเทศ

ข้อขัดข้องสำคัญคือกระบวนการ CDM หรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการที่เน้นการตัดสินใจในเชิงการเมืองมากกว่าเทคนิค หรือเชิงนโยบาย ซึ่งระบุดตามกฎหมาย เพราะฉะนั้น เรื่อง UNFCCC CDM ออกจากโครงสร้างเหล่านี้ไม่ได้

สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ องค์กร CDM แห่งชาติ (Designated National Authority of CDM-DNA)

1. องค์กร CDM แห่งชาติ (Designated National Authority of CDM-DNA) เสนอให้รัฐมนตรีกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทำการในฐานะที่เป็นองค์กร DNA ซึ่งทำหน้าที่ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย นอกจากนี้ การกำหนดให้ รัฐมนตรีฯ ทำหน้าเป็น DNA นั้นจะทำให้เกิดความคล่องตัวและไม่มีการถกเถียงในเชิงอำนาจหน้าที่ที่ซ้อนทับกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อีกด้วย

งานทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการพิจารณาประเมินและรับรองโครงการนั้น เสนอให้จัดตั้งเป็นทีมที่ปรึกษาที่มีความเป็นอิสระ สามารถตรวจสอบได้ทำหน้าที่กลั่นกรองในทางเทคนิค ก่อนส่งเรื่องให้รัฐมนตรีฯ ตัดสินใจรับรองโครงการ CDM

2. กระบวนการในการประเมินและรับรองโครงการ CDM คือดำเนินการอนุมัติโครงการ CDM ก่อน แล้วกำกับดูแลไปจนตลอดโครงการ โดยกระบวนการดังกล่าวนี้จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายภายในในส่วนพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสอดคล้องกับ Criteria และ requirement ที่กำหนดตาม Kyoto protocol

กระบวนการในการออกใบรับรอง CERs ของ CDM ภายใต้พิธีสารเกียวโต มีขั้นตอนหลัก 5 ระดับ

1. การออกแบบและพัฒนาโครงการ ซึ่ง จะต้องได้รับความเห็นชอบหรือได้รับการรับรองจาก host country คือต้องผ่าน DNA ก่อน
2. การยื่นขึ้นและขึ้นทะเบียนโครงการ
3. การติดตามเผื่อระวังคือการ monitor โครงการ ซึ่งกระทำโดยผู้ดำเนินโครงการเป็นไปตาม project design ตามข้อเสนอของโครงการครั้งแรก
4. การตรวจพิสูจน์และการรับรอง

5. การออกใบรับรอง เสนอไปให้ Executive Board ออกใบรับรอง

โดยที่ CDM DNA ของไทยมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการเสนอโครงการ การเห็นชอบมีจุดประสงค์หลัก เพื่อที่จะยืนยันว่าโครงการ CDM สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย และสอดคล้องกับนโยบายด้านอื่นไทย

กระบวนการในการพิจารณาให้ความเห็นชอบของไทย ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.วิธีการปฏิบัติราชการทางปกครอง เนื่องจากคำสั่งในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติโครงการเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทหนึ่งและต้องมีการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารบ้านเมืองที่ดีด้วย มีขั้นตอน 5 ประการ

- 1) การยื่นข้อเสนอโครงการเพื่อขอความเห็นชอบ ต้องยื่นผ่านสำนักงาน CDM เท่านั้น
- 2) การพิจารณาถ่วงถ่วงเบื้องต้น
- 3) การดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องของไทย ซึ่งกระบวนการนี้จะมีเจ้าหน้าที่ของ CDM คอยติดตามตลอดเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าโครงการ CDM ปฏิบัติตามและสอดคล้องตามกฎหมายไทยที่มีอยู่
- 4) การติดตามการดำเนินการตามขั้นตอน
- 5) ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอ หากเห็นชอบ DNA จะออกหนังสือรับรอง letter of approval ซึ่งผู้ดำเนินโครงการนำหนังสือนี้ไปขึ้นทะเบียนต่อ Executive Board ภายใต้พิธีสารเกียวโด

การพิจารณาหลักเกณฑ์เป็นโครงการ CDM ในประเทศไทย ตามที่กำหนดใน CDM มี 2 criteria คือเป็นระดับระหว่างประเทศ กับระดับประเทศ ในส่วนการศึกษานี้จะเน้นเกณฑ์กำหนดภายในประเทศเป็นแนวทางที่จะใช้ในระยะยาว ประกอบด้วย

- ผู้เสนอโครงการต้องทำเรื่องของ social cost benefit analysis ให้ชัดเจน
- สอดคล้องกับเกณฑ์พัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ซึ่งต้องพิจารณาสามด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม
- เกณฑ์ในการวิเคราะห์ผลกระทบและสุขภาพ มีการดำเนินการวิเคราะห์ผล โปร่งใส ทุกคนมีส่วนร่วม
- เกณฑ์เรื่องของ technology transfer ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หากมีโครงการเข้ามาดำเนินการในประเทศไทย ควรเป็นเทคโนโลยีที่ advance หรือสูงกว่า
- การดำเนินการของภาครัฐควรมีการคิดในเรื่อง fee เพื่อเอามาใช้ในการดำเนินการ เพราะคิดว่าไม่ควรเกี่ยวข้องกับเรื่องของค่าใช้จ่ายอื่นๆ อันนี้ก็คือข้อเสนอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องของโครงการที่จะนำเสนอเข้ามา

**เอกสารออกแถลงการบรรยายพิเศษ
การสัมมนาเรื่อง “กลไกการพัฒนาที่สะอาด :
ประสบการณ์และการเตรียมการของประเทศกำลังพัฒนา”
วันที่ 24 พฤศจิกายน 2547 ณ ห้องประชุมวิเทศสโมสร กระทรวงการต่างประเทศ**

**ส่วนที่หนึ่ง การบรรยายพิเศษเรื่อง “ท่าทีของประเทศกำลังพัฒนาต่อกลไกการพัฒนาที่สะอาด :
ประสบการณ์ของประเทศมาเลเซีย”**

โดย Mr.Chow Kok Kee อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา ประเทศมาเลเซีย

Good morning, Excellencies, Ladies and Gentlemen. Thank you very much for inviting me to the Ministry of Foreign Affairs to speak and share my experience with you upon the issue of CDM. Indeed, we have been working closely with our colleagues in Thailand. I see many of my friends sitting around. Now I will start off by talking about the CDM requirements and the Executive Board and how the process of CDM will be implemented. Then, I will talk about Malaysia's experience, how we actually handle the CDM issue.

I am sure that the first thing you know is that I am speaking too fast. So, I will slow down. Please stop me anytime you want to ask questions. And I think we are here to share our knowledge and to exchange our views, so, do not be shy to ask me or stop me anytime if you do not understand what I am saying or you need further clarification.

In Part I, I will be talking about CDM and how it is started. Under the clean development mechanism, there are certain elements that you need to consider when formulating a CDM project. First of all, of course, we know that CDM is provided in Article 12 of the Kyoto Protocol. The relevant rules and modalities of CDM were adopted at COP 7. So, the rules are there and we have to follow them if we want to undertake CDM projects. And what is very important is that there are two objectives when implementing CDM. One is that such project must assist developing countries to attaining sustainable development goals. This means that the CDM project must bring about some forms of sustainable development including improvement of the quality of the environment as well as promotion of economic growth.

Now, what do we mean by sustainable development? It was agreed that each country has its own definition of sustainable development. This means that in order to achieve sustainable development, a project must, on the one hand, promote economic development. On the other hand, CDM must ensure that such project aims at, at the very least, achieving some degree of environmental protection, for example, by reducing greenhouse gases. In doing so, we then are also helping developed countries to meet their commitments under the Article 3.

So, this is considered to be a win-win situation for both sides. We will get some forms of assistance to meet our sustainable development goals while developed countries are helped to meet their commitments. The Parties at COP7 have adopted certain additional elements that we also have to consider. Developed countries must take domestic actions to reduce greenhouse gases but they cannot say that such reduction will be fully done offshore or in another country. It can only be a joint implementation through a clean development mechanism. So, CDM is a supportive or additional project to their domestic actions.

Also, CDM projects must lead to the reduction of greenhouse gases. The word 'additional' is very difficult to understand. This is because 'additional' benefit is also the key that developing countries consider whether such project is worth undertaking. If a company has already planned to do a CDM project and this is part of the national policy to construct a power plant. Then, this is already a plan; this is not 'additional' benefit in the context we are talking about. But there might be some projects that could actually never be able to find investors for them. For example, you have solid wastes to dump. It is not cost-effective to do anything to those wastes but because of CDM we can now make use of them and reduce gas generation from the waste dump site. It is also important to consider that the projects must achieve environmental conservation. You are not doing something just for the sake of getting money but at the end you destroy the environment. So, we have done actually established strong rules governing CDM activities. They are complicated. We should therefore set out our clear policy on CDM. We will have to check how the baseline is constructed and so on. This relates to how CDM should indeed be designed. The Parties also decided that you cannot use public money to do CDM. In other words, you cannot use ODA (Official Development Assistant) that is normally used to promote social and economic development, on CDM projects. They are financial mechanisms adopted in the convention. CDM

must lead to transfer of technology to developing countries. This has been agreed by all the Parties.

Let me show you the cycle of CDM projects. You have a project proponent: a company that is interested to do CDM. Next questions are that how national authority makes assessment and what the baseline is? Whether or not monitoring mechanism is acceptable? This information must be sent to the Executive Board and they will consider whether your projects are acceptable and they will then be registered.

Then, new equipments are installed and monitoring process starts. And again you will engage in another designated 'operational entity' by which verification and certification of how much greenhouse gases you have reduced are issued. This is based on the reports submitted to the operational entity. The Executive Board will then issue the CERs to the countries where such project or company in question is located. For example, the CERs will be issued to the government of Malaysia.

It is clear that the way to do CDM depends on the 'operational entity' as it will accredit your projects. This means that it is a very powerful authority and the Executive Board very much relies on its approval simply because the Executive Board cannot be in every countries to inspect the projects in question. So, the Board has to assign some of the companies or accounting firms, for example, to inspect those projects proposed. However, these inspectors have to be accredited by the Executive Board. In doing so, the Executive Board will go through the applications of those companies and then recommend the Parties to choose the companies as their 'operational entities'. Their performance will be evaluated every 3 years. If someone complains that a particular operation entity is not doing its job, such inspector may be inspected too.

As an accredited operational entity, you are required to do quite a lot of things. You can validate the project. You can help the project proponent to submit the project for registration. You can also participate in the verified project by observing monitoring process and confirm that proper equipments are installed. You can also say that 'a particular project has been operating for the last 3 months and according to the meter so many thousand tons of CO₂ have been reduced'. Such

reports can be submitted to the Executive Board and the Board will look at that document and confirm the status of the CERs.

Once you have an operational entity and you are ready to submit your application, you must consider your methodology. In case that you are doing a new type of activity, you use a methodology that is not widely accepted; you must submit your methodology too. We are now in the process of looking at many possible methodologies, for example, how to measure the reduction of greenhouse gases from waste dump sites. At the moment, we have some proposed methodology applied to the measurement of greenhouse gas reduction from burning of palm oil wastes. This is a case that you have new methodology that you can submit. If not you can then use a proved technology and the Executive Board will consider and then once make a decision upon whether or not it should be registered as a CDM project.

Now, this particular flow chart is a slightly different as it relates to the new type of technology that I told you. You are doing something new, for example, you want to reduce CO₂ by putting it in the space shuttle and releasing it to the moon. This is a new methodology that nobody has ever thought of. So, you may want to submit it for consideration. After you have operated for few months then you have to get monitoring program started. Then you can get an operational entity to inspect the result. In the case that the operation entity is not doing its job, then you can have some spot check on that.

The next question arisen is that how we could set out a baseline. Let me give you an example, I am going to switch a coal fire power plant into a gas fire power plant. So, my baseline is my emission of the greenhouse gas based on my fuel uses. In my countries, Malaysia, we will have a mixed field of diesel, gas and a bit of hydroelectricity. So, the baseline is determined by all of these factors. If I do not do anything about it, this is your baseline. I can give you the second example on waste dump or the rubbish waste dump sites, the baseline is simple. Baseline is the full emission of the methane gas everywhere from the rubbish waste dump sites, this is my baseline. But I am going to introduce a new technology to capture the methane. So, this would reduce gases from the baseline. This explains what will happen if you do not have a CDM project. The normal rate of emission is the baseline. There are 3 types of the so-called "small scale"

projects and these are the projects that have already agreed on baseline. There also exist certain methodology and you do not have to apply again.

In addition, there are 3 types of the so-called “fast track” projects. They can get approval very fast. These include, for example, projects that are related to renewable energy. Projects run up to the maximum output of 15 MW by wind turbine, solar panel or they can be projects that generate biomass up to 150 MW. So, we have people who propose to build up power plant of 40 MW. They must ensure that 40 MW or energy efficiency is improving. You are then eligible for approval. Another type of project that can reduce 15 kiloton of CO₂ or equivalent annually also stand a good chance. These are very simple and straight forward projects.

If I am interested in dealing with solid waste dump sites, I would perhaps have five sites in the one district, three in another province and two in another province. I can also put them together and propose as one project rather applying three separate proposals. You can put them in one project but they may be bigger than 50 Mw and you will perhaps have to apply it as another normal project. So, you are allowed to put projects together. Suppose that you have 70 wind turbines in one place, you cannot apply them as 70 separate projects.

The whole CDM is governed by the Executive Board, which is consisted of members from developed and developing countries from different regions. So, what they do is that they will consider very important elements. One is the accreditation of operation entity, and the registration of operation entity. So far, we have 15 applications for operational entity. Basically, they are from developed countries. Some are from very big accounting firms that you are familiar with. There is only one from developing countries: it is from South Korea. At the moment, there is another company from Malaysia applying to become an operational entity. It is the second company from developing countries. At the moment, we have so far about 34 applications applying for new methodology to be approved. We have only approved a few of them. Some of them need modification. You can see that most of them do not deal with CO₂. They deal with landfills, which release methane. This is a destruction of HFC from the production of chemicals that destroy the HFC production. There is only one that deals with plants and fields. I think there is

one project that is quite close here and it is a project in Yala province. The methodology has been approved in the last meeting.

Some of us might perhaps think why we are doing CDM projects. You must know whether the project itself is within the baseline or not. It is very important to consider this factor. My experience is that we have companies come and talk to the government and propose that they want conduct CDM projects. We must well provide them information upon what they are required to do. We must be able to give them advice otherwise such projects are most likely not possible. Those companies spend 20,000-30,000 US dollars in having consultation and the answer they might get is that your project is no good.

So, if you want to do a CDM project first thing you need to know is to find out whether such project is within the relevant baseline or not. To do a CDM project you must also understand that there is cost involved in the preparation. Also, you need time to get the project approved. Sometimes, this may take months and requires pilot studies. In Malaysia, we have an experience that one of those studies costs about 30,000 US dollars. Of course, they got funding somewhere and this is OK. However, there are some stakeholders and people who are going to be affected by the project in question. You have to conduct interviews. You have to do public hearing or review, so that you can make comments and so on. You have to answer those questions first. Even if your projects have been registered, you still cannot forget that you have to start monitoring programme. You have to measure the amount of gas flows or you have to monitor it. You also have to prepare legal documents with international investors. You may have to do so many things that you are not familiar with.

In addition, with regard to price of CERs, if its market price is low, you then have to think about whether you can recover and meet your cost. These are factors you need to consider. Another important thing is that you need to consider whether there is national legislation applied to CDM projects? In Malaysia, we will have our own rules that I will speak about later on. So, you have to confirm that you would do CDM projects and start to do some homework before embarking into it. So, this is the end of my Part I, if you have questions, please ask before I am going to talk about the experience of Malaysia.

Part II: Malaysia's Experience

I am going to talk about how we are going to work on the CDM in Malaysia. Of course, we have signed the convention. We have ratified the Kyoto Protocol in 2002. Now, what we have done is that we have set up a National Steering Committee on Climate Change in 1994. We have also established a National Committee on CDM in 2002. The National Committee of CDM is in fact under the National Steering Committee on Climate Change, which is consisted of members from several ministries, departments and also NGOs. So, what we are now doing is that we are setting up two technical committees. One is related to energy, which is chaired by the Minister of Energy and Communication. It deals with and provides technical evaluation on the CDM proposals submitted by project proponents. So, we are actually the first body giving advice to privates sectors.

Another one is related to forestry and reforestation programs. This technical committee is chaired by the person who is familiar with these things. So, this is what we do to the issue of CDM. The National Steering Committee provides policy guidance to the technical committees. They also evaluate recommendations made by the technical committees. The technical committees may make comments and assessments regarding such projects whether they need technical flexibility or they lead to a reduction of a greenhouse gases and thus promote the achievement of sustainable development. Of course, they can issue the letters of endorsement. This is very important. Each of the CDM project will not be allowed to operate without a letter of endorsement issued by any of these governmental committees. They will monitor the progress of each project and of course report back to the National Steering Committee on Climate Change on the number of projects they endorse. This committee is chaired by the Deputy Secretary of the Ministry of Science Technology and the Environment and the members are comprised of people from different ministries. The idea of setting up this National Committee of CDM is to overcome problems that are being faced by some other countries as each individual ministry has its own sectoral interest and this should be promoted in a different manner. So, we want to standardize CDM project activities and make them transparent. A project in energy will also be agreed upon by people who deal with other sectors. This will form common standard on price to the CDM. Otherwise, there is going to be a situation in which individual ministry sets out its own basis and you may have problems arisen, such as different criteria will be used and applied. So, this is going to be a one

stop place where you need to apply the project here and then you get endorsement. The secretariat is managed by the Ministry of Science Technology and Environment. And of course the technical committees will provide all accreditation and so on and so far.

Different members from each technical committee are experts on energy or forestry. They are people who are familiar with the forestry. How do we work is to consider the projects. Investor will come and talk to local investors. They might come up with an idea and they can obviously submit to the secretary general of the Ministry of Science Technology and Environment. Their application would identify that they want to participate in CDM. Normally, we will advise them talk to the technical committees because we do not want them to prepare all those required and spend 20,000-30,000 US dollars and they get nothing. So what we doing is that of that we have the CDM committees whereas the Ministry of Science Technology and Environment serve as a secretariat. So, all applications come to one point. One stop does not mean that an application for energy CDM needs to be sent to the Energy Technical Committee. One stop means that you can submit an application to the CDM National Committee to evaluate. The application will be sent off to the relevant technical committees. They will ask you for further clarification if they do not understand on any points. They will make recommendation to support or not to support the proposed project to the CDM National Committee. The CDM committee, of course, will make a decision if they support. They will inform the project proponent that projects have been approved.

The project proponent can submit the PDD together with the letter of endorsement from the government to the Executive Board as the CDM project. So this way, we have indeed include relevant people in the same committee and consider applications together, which is much more cost effective. Other requirements may also be addressed by people from other ministries. This is system that we have.

With regard to setting out criteria, of course, we must consider our policy on energy. Obviously, we need more energy and we have set our target of 5% renewable energy by the 2005. We would like the CDM project to promote transfer of technology and improvement of our existing technology. Now, it means that we have to be convinced that technology used in those proposed project will assist our industry to better perform. We think that those projects should be joint investment projects. There should be an element of foreign investment. If you do not have foreign

investment, it somehow makes that project to become unilateral. We would however like every project to have an element of foreign investment. We however have difficulty watching people as some foreign investors understand this point. We can call this a key purpose of doing CDM as it assists both developed and developing countries. It helps developing countries to meeting their sustainable development goals as well as assists developed countries to meeting their greenhouse gases reduction target.

The whole idea of CDM comes from joint implementation of the AIJ (Activity Implement Jointly) in which element of participation is required. So, we have looked at the prioritized areas, such as energy efficiency and renewable energy. We are looking very much at the fields of boiler replacement, motor replacement and a waste-dump and solid waste-dump, brown field, demand side management, biomass combustion, and landfills. There are people who are actually interested to look at palm oil. This chart shows liquid waste and one wants to install digester to generate methane. There are also investors who are now coming to look at landfills. A few landfills in Malaysia will be turned into some energy production plants or electricity production plants. Biomass combustion still remains a very popular project. We however have low priority on projects such as: reforestation, afforestation because we somehow do not see what I call 'benefit' when compare it with those reduction project. There is not much new technology to transfer from the change of land use projects. Someone cannot teach us how to plant tropical timber trees better than we do. We therefore give very low priority for the sink projects whereas we indeed talk about projects relating to activities at micro level. We already have the institution arrangement in place. We are very clear and transparent in a process of doing so. We have guidance leading you step by step. We now aim at promoting projects concerning renewable energy and energy efficiency.

Malaysia has very good investment climate like Thailand. We do not have serious political crisis, so you can see quite a lot of investors here and there. We have already ratified the Kyoto Protocol. We have quite lots of gases and wastes caused by palm oil industry. It generates quite a lot of them and we have big problems on landfills. We indeed want to do the projects on this issue eagerly. Solar energy? Yes, it is however quite expensive. We have quite numbers of people in private sectors and industries. They are foreign investors. Our concern is that the Kyoto Protocol has not entered into force. Some countries have not ratified it. At the beginning, we have lots of

prospect investors coming to Malaysia and ask if we could do CDM. But now we do not see them coming back anymore.

Many perhaps want to wait and see whether the Kyoto Protocol would come into force. We then have problems as people tend to interpret the rules and modality differently from what they were agreed. Of course, the market is very depressing and costs about 350-450 US dollars a ton. As Operational Entities charge quite high, we are concerned that such high cost of registration may affect the way CDM projects are initiated. In Malaysia, do you know how much it costs to accredit a company before doing business? It costs about 20,000-25,000 US dollars. This is very expensive.

So, why we are always concerned when people come and propose that they would like to do CDM projects in our countries? Are they aiming at promoting sustainable development or they are here just to buy low cost CDM projects? These are always the questions we are asking ourselves. Is it because Malaysia can offer very low price? This is one of our concerns as we do not think we would not get a more reasonable price compared with those normal market prices in developed countries. This is the end of my Part II.

ส่วนที่สอง “ทำที่และการเตรียมการของประเทศไทยต่อการดำเนินการกลไกการพัฒนาที่สะอาด”

โดย รศ.ดร.วุฒิ หวังวัชรกุล คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.อัมภาพร ไกรพานนท์ สำนักความร่วมมือด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ระหว่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดำเนินรายการโดย คุณกิตติ สิงหาปัด

คุณกิตติ ภายได้พิธีสารเกียวโต คิดว่าหากมีสิ่งที่จับต้องได้มีประโยชน์ต่อประเทศไทยมากที่สุด คงเป็นเรื่อง CDM ซึ่งมีคนพูดเรื่องนี้ตั้งแต่เข้ามาใหม่ๆ ถึงแม้ว่าจะขาดหายไปช่วงหนึ่งแต่ก็มีความคืบหน้าโดยตลอด มีคนทำงานและติดตามโดยตลอด เพราะฉะนั้นวันนี้เป็นโอกาสที่ได้มีการสัมมนา มาฟังผู้เชี่ยวชาญ นอกจากฟังจาก Mr.Chow Kok Kee และมีคำถามมากมาย ผู้เชี่ยวชาญทั้งสองท่านได้ติดตามเรื่องนี้มานานพอสมควร เห็นช่วงโหว่ของCDM ซึ่งเคยเชิญ ดร.วุฒิ ไปอภิปรายที่สมาคมนักข่าวฯ อาจารย์ได้กล่าวไว้ว่าเมื่อทำโครงการ CDM แล้วจะมีปัญหาในเชิงปฏิบัติมากมาย ทั้งเรื่องเทคนิค มีความซับซ้อน ซึ่งยังไม่ชัดเจน CDM เกิดขึ้นด้วยความรู้ลึกอีกแบบหนึ่ง แต่คนก็มองไปอีกแบบหนึ่ง จึงอยากให้อาจารย์วุฒิช่วยสรุปคร่าวๆ ให้ฟังว่า CDM เกิดขึ้นมา และมีมุมมองอย่างไร

ดร.วุฒิ ประโยชน์ของ CDM ที่เกิดขึ้นมาภายใต้อนุสัญญาคืออะไร และเมื่อปฏิบัติแล้วเป็นอย่างไร รวมทั้งมุมมองผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นมุมมองส่วนตัว เพราะที่ผ่านมามีหลายเวที ก็มีความเข้าใจที่หลากหลาย และมีฐานที่แตกต่างกัน ซึ่งความจริงควรที่จะอยู่ในฐานเดียวกัน

ปรัชญาในมาตรา 12 ซึ่งพูดชัดเจนว่า ช่วยในการพัฒนาแก่ประเทศกำลังพัฒนานั้นคือประเด็นที่ Mr.Chow Kok Kee กล่าวไว้ว่าจะมาช่วยในการพัฒนา หรือจะมาซื้อสัญญาในราคาถูก จากนั้นจริงๆ คือ CER ต้องเกิดจากพื้นฐานของความสมัครใจในการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง เพราะฉะนั้นในการกักเก็บจากป่าเป็นอีกประเด็นที่ต้องพูดกัน และ additional ในกรณีที่ไม่มีการลดก๊าซเรือนกระจกแล้ว additional อะไร ก็เป็นหลักการของการทำโครงการ CDM การลดก๊าซเรือนกระจกต้องวัดได้ ไม่ใช่ว่าลดตรงนั้นแต่ปล่อยตรงนี้ เพราะต้องมีการพูดถึงเรื่อง leakage ออกมาอีก ต้องมีการลงทุนที่เพิ่มขึ้นจากปกติ เพราะการทำ CDM ไม่ใช่โครงการปกติที่ทำกัน เป็นโครงการที่เกิดจากพันธกรณีของประเทศพัฒนาแล้ว ต้องมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เพิ่มกว่าปกติ เพราะว่าการที่ประเทศกำลังพัฒนาต้องเร่งเพื่อเข้าสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อต้องต่อสู้กับภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดจากประเทศพัฒนาแล้ว เพราะฉะนั้นการลงทุน CDM ต้องช่วยในการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพิ่มกว่าปกติ นั่นคือ ปรัชญา ดังนั้นเงินต้องเพิ่มขึ้น มิฉะนั้นต้องไปเอาเงิน OD ต่างๆ

มาแล้วบอกว่าเป็น CDM ที่เหลือก็ไม่ต้องทำ ก็คือการ โยกย้ายถ่ายเงิน เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นเงื่อนไข ภายใต้ปรัชญาของ CDM

ตอนเริ่มต้นต้องมีเงื่อนไขการพัฒนาที่ยั่งยืน และต้องเกิดจากหลักการของประเทศเจ้าบ้าน ต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ต้องเป็นการดำเนินร่วมกันระหว่างประเทศที่ลงทุนคือประเทศ พัฒนาแล้วกับประเทศเจ้าบ้าน นั่นคือสิ่งที่เขียนไว้ในมาตรา 12 ประเทศที่ลงนามคือประเทศที่ ยอมรับเงื่อนไขนี้ จากนั้นมีการเจรจาและสรุปว่าให้มี CDM ป่าไม้ได้ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ เพราะ มีคำถามว่าเป็นการลดที่แท้จริงหรือไม่ เพราะการลดที่แท้จริง คือการลดการใช้น้ำมัน หรืออะไรที่ เกิดจากซากพืชซากสัตว์อันนี้ถือเป็นการลดที่แท้จริง การเพิ่มขึ้น additionality ไม่มีชัดเจน การ ถ่ายทอดเทคโนโลยียังไม่ชัดเจน เงื่อนไขการพัฒนาที่ยั่งยืนยังอยู่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมี public hearing, public participation กว้าง เขาก็บอกว่าเป็นการแสดงข้อคิดเห็น เป็น comment เป็นลายลักษณ์อักษร จากนั้นไม่มีความชัดเจนว่าเป็นกิจการเฉพาะร่วมดำเนินการระหว่างสองฝ่าย หรือทำฝ่ายเดียวก็ได้ ทั้งที่ใน article 16 พูดยชัดเจนว่าต้องเป็นการทำงานร่วมกัน ฉะนั้นจากปรัชญาที่ หลอมมากลายเป็นแบบนี้ แต่ละส่วนของโลกมองไม่เหมือนกัน รัฐมีพันธกรณี ดังนั้นต้องมองถึง ปรัชญา มองถึงหลักการของอนุสัญญาให้ครบ

สำหรับในด้านทฤษฎีต้องพิจารณาเพราะบางทฤษฎีใช้ไม่ได้ เช่น เศรษฐศาสตร์ เพราะ เศรษฐศาสตร์ไม่ได้พูดถึงการกระจายความเสมอภาค ยกเป็นภาระหน้าที่รัฐบาล หน้าที่สังคมไป รับผิดชอบ แต่ในอนุสัญญาเป็นเรื่องของความเสมอภาคเป็นเรื่องของการกระจายต่างๆ เพราะฉะนั้นเอาเศรษฐศาสตร์มาใช้ต้องระวังอย่างมาก นักกฎหมายสำคัญมากในการเจรจา บางครั้ง นักกฎหมายพูดเสร็จแล้วเราไปตีความกลับไม่ใช่ที่เราคิด สำหรับผู้ปฏิบัติ รัฐบาลต้องการให้บรรลุ พันธกรณี อย่างเช่นประเทศที่พัฒนาแล้วต้องการให้ได้ต้นทุนต่ำ แต่ต้องมองภายใต้เงื่อนไขของ หลักการต่างๆด้วย รัฐบาลที่รับก็ต้องหวังประโยชน์ของประเทศโดยรวม เตรียมการสำหรับอนาคต เราไม่รู้ว่คนของเราต้องรับภาระเมื่อไร อันนี้เป็นสิ่งที่ต้องคิดกัน เอกชนกำไร ทีนี้เอกชนต้องอยู่ ภายใต้เงื่อนไขของรัฐ เพราะถ้าหากรัฐเองมองเป้าหมายไม่ชัดเจนจะทำให้เกิดความไม่ชัดเจน องค์การระหว่างประเทศมีอยู่หลากหลาย บางครั้งก็ชัดและไม่ชัด บางครั้งมี hidden agenda อยู่ ก็ แล้วแต่ไม่ว่า World bank ไม่ว่า ADB เหมือนกันหมด ต้องดูอะไรหลายอย่าง อันนี้เข้าใจได้ NGOs ก็เหมือนกัน บาง NGOs รับจ้างไปเจรจาด้วยซ้ำ เพราะฉะนั้นแม้กระทั่งผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ ผู้เชี่ยวชาญประเทศกำลังพัฒนารับจ้างประเทศพัฒนาแล้ว ไปลือบปีด้วยซ้ำไป คนไม่เห็นจะไม่รู้

ปัจจุบันจึงกลายเป็นว่าเงื่อนไขต่างๆ ที่ผูกไว้ตามปรัชญาต้องมาให้ประเทศเจ้าบ้านตัดสินใจ ประเด็นในเรื่องของ additionality, unilateral, sustainable development criteria ตรงประเด็นสุดท้าย ยอมรับได้ แต่สองประเด็นแรก เนื่องจากกระบวนการเจรจา และการตีความที่แตกต่างกันออกไป พยายามใช้เล่นคำต่างๆ ถ้าคนไม่ติดตามจะไม่รู้ว่าทำไมต้องใส่ตัวนี้หรือตัวนั้น ผลสุดท้ายออกมาคือ

เทคโนโลยีเพิ่มเติมจากการดำเนินการภายใต้ article 4.5 ก็ไปดูกันเอง unilateral ก็เหมือนกันคือแล้วแต่จะตัดสินใจ ทำให้ต้องมานั่งคิดให้ดีว่าเราอยู่ตรงไหน เพราะประเทศไทยอยู่ตรงกลางประเทศที่แยกๆ เช่น ประเทศอาฟริกา ประเทศ small Island state ไม่มีปัญหา เกาหลีไม่มีปัญหา เพราะเห็นภาพตนเองแล้ว แต่ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บราซิล จีน ต้องนึกถึงตนเองว่าอยู่ตรงไหน ค่อยไปอีก 10 ปีจะเผชิญอะไร เราอยู่ตรงไหนคิดให้เสร็จ แล้วถึงกำหนดแนวทางของเรา ที่นี่ที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศปล่อยให้เอกชนดำเนินโครงการ CDM เอง เอกชนไม่ได้มองถึงอนุสัญญานี้ เขามีหน้าที่ทำธุรกิจ เพราะหากรัฐบาลไม่ชี้แนะให้ดีจะเป็นการสร้างปัญหาไม่ได้ช่วย อย่างที่ Mr.Chow Kok Kee พูดว่ามีแค่ Prospector แต่ไม่มี Investor เพราะเวลาเอกชนเข้ามาจะไม่ทราบว่ามีขั้นตอนอะไรบ้าง ทำให้ต้องกลับไปคิด แต่ถ้าหากทุกคนเข้าใจปรัชญาและหาทางประสานร่วมกัน ได้ก็ดี

สุดท้ายที่ปัจจุบันต้องดูคือ ยังมีความไม่แน่นอน โดยรัสเซียเป็นตัวแปรสำคัญ และประการสุดท้ายคือประเทศไทยมองอย่างไร ในเมื่อเรา ratify อนุสัญญาเกียวโต เราต้องยึดหลักการของอนุสัญญา ต้องมีความมุ่งมั่น ต้องทราบว่าสถานะภาพของเราเป็นอย่างไร emission เหลือเป็นอย่างไร อีก 5 หรือ 10 ปีจะเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นที่บอก unilateral มีคนตั้งคำถามว่าทำไมต้องทำ ในเมื่อคุณทำได้ก็ควรทำ ภายใต้ spirit ของ convention เราต้องช่วยลด ไม่ใช่รอเมื่อมีผลประโยชน์จึงช่วยลด ทุกประเทศต้องช่วยลดภายใต้สถานการณ์ของเราเอง ดังนั้นหากเรามีความจำเป็นในการลด ควรทำไปเลยไม่ต้องรอ หากเมื่อไรรอเพื่อต้องการผลประโยชน์อะไรบางอย่าง เขาจะนำประเด็นนี้ไปอ้างถึงเป็นการดิเคียน ที่มองเห็นคือขั้นต่อไปคือเขาต้องการให้มี voluntary commitment หมายความว่าให้ลดเท่าไร แต่ไม่มีการบังคับ หลังจากนั้นอีกขั้นต่อไปถึงมีการบังคับ จะอยู่ภาพที่เราแสดงออกไป ต้องดูเงื่อนไขด้านเศรษฐกิจ ความจำเป็นด้านพลังงาน จะไปเรียกร้องทำ renewable ทำ solar energy ซึ่งมีต้นทุนสูงกว่า 4-5 เท่า มองว่าน่าจะทำมากในแง่การพัฒนาเศรษฐกิจ มีต้นทุนทั้งนั้น และหากเราจะทำ CDM เราเห็นสถานะภาพ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ความจำเป็นด้านพลังงาน คิดว่าเราจะมีภาพที่ตรงกันชัดเจนขึ้น และจะพูดกันได้ว่าทำไมต้องทำตรงนี้หรือตรงนั้น ทุกอย่างจะมีเหตุผลอธิบายโดยเฉพาะเชิงวิชาการ เราจะมองเห็นว่าถ้าเราจะเอา solar เงื่อนไขอาจไม่ต้องมาก เพราะเราอยากจะได้ ถ้าเรามี biogas มีเทคโนโลยีอยู่แล้ว เงื่อนไขต้องมีมากขึ้นกว่านั้น เพราะฉะนั้นการเตรียมการต่างๆ ต้องดูภาพนี้ด้วย

คุณกิตติ เมื่อสักครู่นี้ Mr.Chow Kok Kee แล้วคิดว่ามีประสบการณ์มากพอสมควร อยากให้ดร.อภัยพร ให้ภาพคร่าวๆ ในหัวข้อ “ท่าทีและการเตรียมการของประเทศไทย” สำหรับเมืองไทยทำอะไรไปบ้าง มีความคืบหน้าล่าสุดหลังการปฏิรูปราชการ ว่าทำอะไรบ้าง

ดร.อัมภาพร สถานภาพของประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา มีพันธกรณีที่พร้อมมือในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและให้สัตยาบันต่อพิธีสารเกียวโตแล้ว ทำให้ประเทศไทยสามารถที่จะเข้าร่วม CDM ได้ อันนี้เป็นพันธกรณีที่เราได้ อนุมัติ ไปแล้ว

สำหรับเรื่อง CDM ที่เป็นโครงการที่เราได้เตรียมการแล้ว พบว่า CDM ไม่ได้เป็นกลไกหลักที่เราไม่ได้การลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มเติมมากมายนัก แต่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผู้ลงทุนอยากมาลงทุน คงจะมีเงินเข้ามาบ้างแต่ไม่มากมายนัก และพบว่าภาคพลังงานเป็นภาคที่น่าทำ CDM มากที่สุดในประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่คุณกิตติอยากให้พูด คือตอนนี้มีภาพที่ชัดเจนแล้ว ว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็น national focal point สำหรับพิธีสารเกียวโต และเป็น DNA สำหรับประเทศไทย สำหรับนโยบายหลักมีออกมาเป็นมติคณะรัฐมนตรี 2 ครั้งด้วยกัน คือครั้งแรกเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2545 ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ก็อยากให้เห็นส่วนราชการของรัฐทุกแห่งช่วยกันทำตามพันธกรณีที่เราได้ให้สัตยาบันไว้ต่อพิธีสารเกียวโต นอกจากนี้รัฐบาลยังเห็นว่าสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในขาขึ้น และมีศักยภาพความพร้อมในด้านงบประมาณพอสมควร ก็ขอให้เริ่มดำเนินการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้วยตนเองเป็นหลัก อย่างไรก็ตามถ้าโครงการใดจะร่วมมือกับต่างประเทศในลักษณะที่ทำให้เกิดคาร์บอนเครดิต ก็ให้นำเสนอแก่คณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นกรณีไป ซึ่งอันนี้เป็นนโยบายหลัก ณ ปัจจุบัน นอกจากนั้นก็ยังมีมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 1 กรกฎาคม 2546 เห็นชอบกับการปรับปรุงคณะอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยที่มีท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน มีเลขาธิการ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นเลขานุการ นอกจากนั้นมติครม.เดียวกัน ยังเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการดำเนินงานกลไกการพัฒนาที่สะอาด โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน และมีผู้อำนวยการองค์กร DNA CDM เป็นเลขานุการ อันนี้ภาพคงคล้ายกับของมาเลเซีย แต่ของไทยมีพิเศษกว่าคือขึ้นมาถึงระดับรัฐมนตรี ซึ่งเป็นไปตามมติรัฐมนตรีว่าวันที่ 10 กันยายนว่าโครงการใดก็ตามที่จะก่อให้เกิดคาร์บอนเครดิตต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นขั้นสุดท้าย ในการเสนอโครงการก็จะต้องเสนอเข้ามาที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทางกระทรวงฯ จะนำเข้าคณะทำงาน CDM โดยมีท่านปลัดกระทรวงฯเป็นประธานและเมื่อกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับเอกสารโครงการว่า PDD (Project Design Document) แล้วก็ต้องพิจารณาว่าเป็นโครงการประเภทไหน ถ้าเป็นด้านพลังงาน อุตสาหกรรมก็ส่งไปให้คณะทำงานเหมือนมาเลเซียที่มี technical committee ในส่วนพลังงานและอุตสาหกรรม ซึ่งตรงนี้กระทรวงพลังงานได้รับดูแลเรื่องนี้ ซึ่งมีการแต่งตั้งคณะทำงานแล้ว มีท่านรองปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธานในชุดนี้ ส่วนเรื่องของป่า

ไม้และเกษตรกรรม ตอนนี้กำลังรอผลการประชุม COP 9 อยู่ เมื่อคณะทำงานทั้งสองชุดทางด้านเทคนิค พิจารณาเห็นชอบกับ PDD ก็จะเสนอกลับมาที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำเข้าที่คณะทำงาน CDM หากคณะทำงาน CDM เห็นชอบก็นำเสนอเข้าที่คณะกรรมการอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่มีท่านรัฐมนตรีเป็นประธาน และเสนอต่อไปยังคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และเข้าสู่คณะรัฐมนตรีเป็นขั้นขั้นตอนสุดท้าย

คุณกิตติ อยากให้ลงรายละเอียดคณะกรรมการ CDM ประกอบด้วยอะไรอย่างไร เพราะค่อนข้างสำคัญทั้งในแง่ตัวบุคคล กรรมการย่อย ภาคส่วนที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องจะอยู่ตรงไหน

ดร.อัมฤชพร คณะทำงาน CDM ส่วนใหญ่จะประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ในระดับกรมและกระทรวงที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในส่วนของการพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และรวมทั้งผู้แทนจากระดับกรมในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังมีผู้แทนจากภาคเอกชน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมและสภาหอการค้าไทย รวมทั้งมีผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชน ที่เราให้ความสำคัญอันนี้อาจแตกต่างจากมาเลเซียเล็กน้อย เราได้มีผู้แทนจากองค์กรพัฒนาเอกชน 2 หน่วยงาน ซึ่งจำได้ว่าไม่แน่นอนว่าเป็นคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน กับมูลนิธิฟื้นฟู อยู่ในคณะทำงาน CDM ด้วย นอกจากนั้นยังมีผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับ CDM ในประเทศไทย 5 ท่าน โดย ดร. คุณหญิงสุรเวทย์ อยู่ในส่วนนี้ด้วย

อำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน CDM จะใกล้เคียงกับของทางมาเลเซีย คือมีหน้าที่กำหนดนโยบาย มาตรการที่เกี่ยวข้อง และมีหน้าที่ในการพิจารณาลั่นกรองข้อเสนอโครงการ PDD ก่อนที่จะเสนอตามขั้นตอนต่อไป ขั้นตอนอาจจะยาวเพราะต้องเสนอทางคณะรัฐมนตรี เนื่องจากทางคณะรัฐมนตรีเห็นว่าโครงการลักษณะนี้ก่อให้เกิดผลดี ผลเสียต่อผลประโยชน์ของประเทศจึงต้องใช้ความระมัดระวังในการพิจารณา

กรอบนโยบายและแนวทางในการดำเนินงาน ณ ปัจจุบันมองว่าโครงการที่น่าจะดำเนินงานตามโครงการ CDM ของประเทศไทยได้ ซึ่งใกล้เคียงกับทางมาเลเซีย คือเราจะเน้นไปที่โครงการ renewable energy ซึ่งทางมาเลเซียจะเน้น energy efficiency ก่อน แต่ไทยเน้น renewable energy โดยที่เราดูตามแผนยุทธศาสตร์พลังงานด้วย ซึ่งแผนยุทธศาสตร์พลังงานมีแผนที่จะพัฒนาส่วนแบ่ง renewable energy ให้ได้ถึง 8 เปอร์เซ็นต์ ต่อมาในเรื่องของ energy efficiency ขอเรียนให้ทราบว่าเรื่องของ renewable energy และ renewable efficiency จะรวมเรื่องของ waste management ในเรื่อง methane capture ต่างๆ ด้วย process improvement เรื่อง transportation ซึ่งตรงนี้ก็จะอยู่ในเรื่องของแผนยุทธศาสตร์พลังงานด้วย ตรงนี้เป็นประเด็นหนึ่งที่แตกต่างจากมาเลเซียเป็นผลที่ได้จาก

การศึกษา ที่ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลียผ่านทางธนาคารโลกว่าโครงการ afforestation กับ reforestation ขึ้นที่รกร้างว่างเปล่า abandon land มีความเป็นไปได้ในการดำเนินงานในประเทศไทยแต่ทั้งนี้ต้องรอกฎเกณฑ์ระเบียบที่คาดว่าจะสามารถที่จะสรุปกันได้ ใน COP 9 ซึ่งได้คุยกับ อ.วุฒิว่าเป็นกฎกติกาที่มีความซับซ้อนยิ่งกว่า CDM ปกติหรือ CDM ทางด้านพลังงาน ตรงนี้ต้องคุยกันอย่างมากว่าเราจะทำได้อย่างไร

ในการพิจารณากรอบโครงการว่าโครงการแบบใดสามารถจะเข้าโครงการ CDM ของประเทศไทยได้คือ ประเด็นหลักต้องเข้าหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นหน้าที่ของ host country พิจารณาว่าโครงการนี้เป็นโครงการเข้าข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศ host country เจ้าหน้าที่คณะกรรมการสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ประชุมกันแล้ว ครั้งแรกวันที่ 10 สิงหาคม ได้เห็นชอบกับกรอบตรงนี้ว่าควรมีการพัฒนาดัชนีในการประเมินการพัฒนาที่ยั่งยืนจากโครงการ CDM ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่ต้องดู นอกจากนั้นเราต้องดูผลกระทบสิ่งแวดล้อมจาก CDM ด้วย ซึ่งผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกติกา CDM กำหนดให้เสนอใน PDD อยู่แล้ว ซึ่งเราต้องดูว่าเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของประเทศเราหรือไม่ และมีผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร นอกจากนั้นจะดูในการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประเด็นนี้ทางอ.เชรรัตน์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในโครงการนี้ด้วย ได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนมาก ซึ่ง CDM เป็นเรื่องที่ยังรู้กันในแวดวงจำกัดและมีความซับซ้อนมาก ประเด็นต่อไปเป็นเรื่อง additionality ซึ่ง อ.วุฒิได้เรียนไว้ว่าทำไปทำไมจะกลับมาเป็นภาระของประเทศเจ้าบ้าน ในการดูว่าโครงการนี้มี additionality หรือไม่

เรื่องของการกำหนดปริมาณคาร์บอนเครดิต พบว่าประเทศที่มาลงทุนสามารถได้ปริมาณคาร์บอนเครดิตไปทั้งหมด ซึ่งมีช่องว่างที่จะให้เจรจาในเรื่องของคาร์บอนเครดิตด้วย ยกตัวอย่างบางประเทศสมมติได้คาร์บอนเครดิตมา 100 ให้เครดิตประเทศผู้ลงทุนไปเพียง 70 เท่านั้น ส่วนที่เหลือต้องคุยกันในรายละเอียด

ประเด็นสุดท้ายเป็นประเด็นที่อ.วุฒิได้พูดไปแล้วว่าการพิจารณาโครงการ CDM ของประเทศไทย คงต้องดูความสัมพันธ์ของการดำเนินการโครงการ CDM กับการเจรจาในเวทีโลกในส่วนของพันธกรณีในอนาคตว่าประเทศไทยจะเป็นอย่างไรหลังปี 2012 ไปแล้ว

คุณกิตติ ขอดถามต่อว่าเท่าที่คุณของไทยให้ความสำคัญอันดับแรกๆ เรื่องพลังงานเหมือนกัน แต่ถ้าจะจับกระแสที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ รู้สึกว่ามีเรื่องป่าไม้เข้ามาอยู่ในโครงการแรกๆ เพราะ

สมัยก่อนกระทรวงเกษตรฯ พูดยถึงการเอาป่าไปแลกหนี้ ซึ่งจะเห็นเป็นรูปธรรมมากกว่าเรื่องพลังงาน ตอนนี้จริงๆ แล้วเป็นอย่างนั้นหรือไม่ มีแนวโน้มที่จะนำ sink เข้าไปรวมเร็วกว่าพลังงานหรือไม่

ดร.อัมภาพร ถ้าดูตามนโยบายของรัฐ คงไม่เร็วกว่าในเรื่องของโครงการด้าน sink คือรอนโยบาย กฎกติกาการขายจาก COP 9 ด้วยส่วนตัวยังกังวลว่าจะสามารถได้ข้อสรุปหรือไม่ใน COP 9 ซึ่งอ่านดูแล้วรู้สึกว่ายากมากกว่า CDM ปกติด้วยซ้ำ ซึ่ง CDM ปกติต้องใช้เวลาเจรจากันอย่างนาน ณ ขณะนี้คงเป็นไปได้ที่จะนำโครงการ sink มาทำก่อน

คุณกิตติ เรียนถามอ.วุฒิ เรื่อง baseline อาจมีความเป็นไปได้ในการคำนวณ baseline เข้าผลประโยชน์ของตนเอง อาจารย์คิดว่าในประเทศของเรา ใครจะเป็นคนดูเรื่องนี้ โอกาสที่ประเทศจะคำนวณ baseline เข้าประโยชน์ตนเองนั้นยากหรือง่ายอย่างไร

ดร.วุฒิ เป็นคำถามที่ยาก พูดยังประเทศไทยต้องมองที่หน่วยงานผู้รับผิดชอบ อีกอันหนึ่งสิ่งที่น่าคำนึงคือว่าคำนึงถึงแผนและนโยบายในการพัฒนาของประเทศด้วย หมายความว่าหากอะไรที่คิดจะทำและมองจากแนวโน้มที่ทำได้ นั่นคือ baseline โดยเทคนิค แต่เชื่อว่ามีทางออก วิธีการต้องเขียนให้ได้ว่าเราประสบปัญหาในการทำอย่างนั้น เรามีแผน แต่ในกลางปีแล้วทำไมไม่ไหว ยกตัวอย่างเช่น บางอย่างรัฐบาลจะ subsidize อันนี้เป็นเงื่อนไขที่ต้องมานั่งคิด เวลาทำ CDM เพราะคำถามคือทำไมเราต้องจ่ายเอง ทำไมเอาเงินเขามาจ่าย ถามว่าถ้าเราทำพวกนี้แล้วผ่านหรือไม่ ต้องไปถาม Methodology panel (Meth panel) จะมีคณะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ คอยดู ซึ่งตรงนี้เขาไม่ได้ทำหลังจากเรา เพราะว่าจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญอีกชุดหนึ่งที่เรียกว่า OE (Operation Entity) อันนี้เขาจะดูก่อนว่าที่เราทำมีความเหมาะสมหรือไม่ ดังที่ Mr.Chow Kok Kee กล่าวไว้ บางทีก็รับจ้างไปทำเอง เพราะฉะนั้นก็เอาใจเจ้าของโครงการ แต่ต้องผ่าน Meth panel พอผ่าน Meth panel วิธีคำนวณที่เป็นมาตรฐานจะบิดเบือนไม่ได้ ซึ่งตอบยากว่าโอกาสเป็นอย่างไร

คุณกิตติ เรียนถาม อ.อัมภาพร เมื่อช่วงเช้ามีการพูดกันในแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทย เห็นมีบริษัท AT Bio Power จากยะลา เสนอไปแล้ว อยากเรียนถามว่าเสนอได้อย่างไร มีใคร endorse จะมีการทำลักษณะนี้หลายโครงการหรือไม่ในประเทศไทย

อ.อัมภาพร ขอพุดรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัท AT Bio power ไซต์ที่เสนอไปไม่ใช่ที่ยะลา เป็นที่ จ.พิจิตร ที่ยะลาเป็นของ J Power ยังไม่ได้เสนอไป ในส่วนที่ บริษัท AT Bio power เสนอไปเป็นส่วน methodology ซึ่งเขามี Operational Entity คือบริษัท DNV ซึ่งตอนนี้ยังไม่เป็น OE เป็นแค่

AE(Applicant Entity) ซึ่งเป็นลักษณะของ New Methodology ไป ไม่ได้เสนอทั้งตัวโครงการ พอเขาได้รับ approved methodology ซึ่งเขาใช้

3 rounds คือ round แรก first of consideration นั้นคมา อันนี้เพิ่งได้รับ approved methodology หลังจากได้รับ approved methodology เขาต้องกลับมาเสนอตามขั้นตอนภายในประเทศอีกครั้งหนึ่ง (ซึ่งไม่ใช่การลักไก่ เพราะที่เสนออย่างนั้นเป็น new methodology)

คุณกิตติ กระบวนการจะใช้เวลาในการพิจารณานานหรือไม่

อ.อัมภาพร ในส่วนรัฐบาล ตอนนี้ยังพิจารณาอยู่ ขึ้นกับว่าใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณา รายละเอียดขนาดไหน ซึ่งหากดูหน้าที่ของ DNA หน้าที่ของ host country ตามที่กำหนดไว้จะดูอย่างเดียวคือการพัฒนาที่ยั่งยืน และจะดูอย่างไร จะกำหนด methodology ขึ้นมาหรือไม่ หรือจะดูอย่างที่ มาเลเซียเขาดู เป็น national priority หรือไม่ตรงนี้ ขึ้นกับหลักเกณฑ์ที่เราจะกำหนดขึ้นมา แต่หากจะดูในหลายประเด็น ตามที่เรียนไว้ว่าคณะกรรมการต้องการดูหลายประเด็น เพราะเพื่อไม่ให้เกิด กรณีที่ให้แค่ endorse โครงการ ซึ่งจะเกิดอะไรขึ้นหากมีการ endorse โครงการ แล้วโครงการนั้นไม่ผ่านการพิจารณาของ EB ทั้งหมด จึงต้องขึ้นกับรายละเอียดหลักเกณฑ์ที่จะพิจารณา หากมี รายละเอียดมากก็จะพิจารณานาน แต่ก็ขึ้นอยู่กับว่าเรามีรายละเอียดมี frame ที่ชัดเจนขนาดไหน ถ้ามี frame แล้วการพิจารณาก็น่าจะเร็วยิ่งขึ้น

คุณกิตติ เมื่อฟังอาจารย์พูด เห็นว่าให้ priority กับ renewable energy มาเป็นที่หนึ่ง และถ้าดูนโยบายรัฐบาลโดยเฉพาะกระทรวงพลังงานเรื่อง SPP ตอนนี้ก็มีโครงการโรงไฟฟ้าขนาดเล็กจาก biomass จำนวนมากซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณา ผ่านไปแล้ว 3-4 แห่ง อาจจะมีบริษัทร่วมทุนจากต่างประเทศต้องการได้ CDM ด้วยส่วนหนึ่งนอกเหนือจากทุนอนุรักษ์พลังงาน หากเริ่มนับตั้งแต่หนึ่งจนสามารถผ่านได้เป็นโครงการ CDM ถ้าประเมินด้วยโครงการทุกอย่างจะใช้เวลาเท่าใด

อ.อัมภาพร คงต้องถามทาง Mr.Chow Kok Kee Executive board แต่สามารถตอบในเบื้องต้น คือได้คุยกับสมาชิกของ Executive Board หลายท่าน และได้คุยกับ secretariat เวลาค่อนข้างที่ยาวนาน โดย secretariat บอกว่าไม่คาดหวังที่จะมี CDM ที่ register แล้ว implement ได้ก่อนปลายปี 2004 ก็คงจะนานพอ สมควร

คุณกิตติ Is that correct?

Mr. Chow Kok Kee Well, that it's correct in the way. We have talked about methodology in the case of the rice husk. It is up to them to prepare PDD. There will submit to the government and that probably will take 2-3 months and then the government probably thinks another one-two months. Then what you are submitted to a Executive Board, the Executive Board has certain cut off time. Far certain cut off time, if you meet that probably the next round of consideration is a 2-3 months.

ดร.จ่านง อำนาจในการต่อรองของประเทศกำลังพัฒนาไม่สามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ในการต่อรอง คำถามมีอยู่ว่าสิ่งที่เราเข้า CDM แล้ว สิ่งนั้นจะถูกกลับมาเป็นเงื่อนไขให้เราในอีก 10 ปีข้างหน้าหรือไม่ในรูปแบบใด

เพราะประเทศเป็นของคนไทยทุกคน ประเด็นที่สอง คือว่าในเรื่องของการคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งทุกคนทราบว่าคาร์บอนไดออกไซด์ไม่มีราคา market price ในหลักการถ้าไม่มีเกณฑ์ราคา คนซื้อก็อยากซื้อที่ถูกที่สุด คนขายก็อยากขายในราคาที่แพงสุด ถ้าไปดูราคาในอินเตอร์เน็ต ราคาที่เสนอในแต่ละประเทศ จะมีตั้งแต่ถูกไม่กี่เหรียญสหรัฐจนถึง 200-300 เหรียญสหรัฐ ถามว่าหลักการอยู่ที่ตรงไหน เพราะฉะนั้นขึ้นกับโมเดลทางเศรษฐศาสตร์ ถึงเราไม่ชอบวัดอย่างไรก็ตาม มีวิธีคิดไปหมดถ้าคิดแบบนักเศรษฐศาสตร์ก็จะรวมทุกอย่างรวมทั้งค่าเสียโอกาส หมายความว่าอัตราที่ปล่อยคาร์บอนฯ ไป 1 ตัน เราจะใช้พลังงานนั้นไปพัฒนาเศรษฐกิจ ตัวเลขของประเทศไทยอัตราของ GDP ต่อ 1 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ (ถ้าจำไม่ผิด) ประมาณ 200-400 เหรียญ อันนี้เราจะ include หรือไม่ ถ้า include กับไม่ include วิธีที่เห็นมาการคำนวณตัวเลขทางวิชาการวิธีที่เสนอมานี้แค่ค่าลงทุนของโครงการเท่านั้น ไม่รวม opportunity cost กับ externality cost จะไม่มีการรวม และนี่คือราคาของผู้ขายที่เสนอ อย่างเช่น ปลุกป่าจะคิดราคาแค่ค่าปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ เพราะฉะนั้นหลักการคิดในเชิงวิชาการคงขัดแย้งกันมาก ประเด็นต่อไปในเรื่องของเทคโนโลยี ต้นทุนเทคโนโลยีที่จะเลือก ต้นทุนเรามีทางเลือกอยู่ 2 วิธี energy sink กับ emission source emission source หมายความว่าเราใช้พลังงานที่ปลดปล่อยออกไป ถ้าเป็นตัว sink หมายถึงเราเอาตัวป่าไปดูดกลับเข้ามา ต้นทุนทั้งสองเทคโนโลยีแตกต่างกันอย่างมากมาขมมหาศาล และในทาง emission source เองเน้นหนักในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพกับการใช้ renewable ก็โชคไม่ค่อยดี อะไรที่เป็น simple technology จะราคาถูก เช่น คิดเครื่องทำน้ำร้อนแสงอาทิตย์ต้นทุนจะถูก กับอีกอันที่ใช้ high technology เช่น solar cell ไปประดิษฐ์เป็นไฟฟ้า แล้วทำน้ำร้อนขึ้นมา ต้นทุนต่อหน่วยจะแพงมหาศาล นี่คือการโชคไม่ดี ถามว่าเทคโนโลยีที่แตกต่างกันมากขนาดนี้ ต้นทุนไม่เท่ากันเลยจะอย่างไร คนซื้อก็อยากซื้อถูก ถามว่าเราได้อะไรจาก technology transfer ถ้ามันง่ายมาก เพราะเราก็ทำเองเป็น ในฐานะนักเทคโนโลยี เห็นตัวอย่างที่มีการร่วมกัน อย่างไม่เป็นทางการ ฟังแล้วเจ็บปวด เพราะเมืองไทยก็ทำได้

ทั้งหมด ผมคิดว่าตัวอย่างมาเลเซียเป็นเรื่องที่ดี ควรจะพูดถึง prioritization ของเทคโนโลยี และมาวิเคราะห์ จุดสุดท้ายขอให้ทุกคนคิดว่าจุดยืนของเรจะทำอะไรในอีก 10 ปีข้างหน้าว่าเราทำได้ อะไร เราเสียอะไร ถ้าคิดว่าจุดยืนแบบนี้ match กับเรากี่ขาย หากไม่ match กับเราก็ไม่ควรขาย สำหรับความเห็นส่วนตัวคิดว่า CDM อย่าไปมองว่าดีเลิศมีเงินมหาศาลที่เข้าประเทศ แต่ก็อย่าไปมองว่าเป็นสิ่งเลวร้ายที่ที่ต้องปฏิเสธโดยสิ้นเชิง

คุณกิตติ เข้าใจว่าข้อห่วงใยความกังวลแรกๆ ที่คนได้ยิน CDM โดยเฉพาะภาคเอกชนก็คือ ว่ากลัวเสียเปรียบถ้าไม่พร้อมจริงไม่ควรเร่งทำไม่ควรร่วมวงกับเขา เมื่อสักครู่นี้ก็ระดับหนึ่งที่มี ขั้นตอนพิจารณาที่ยาวจนกระทั่งถึงคณะรัฐมนตรี เป็นคนอนุมัติ และมีกรรมการขึ้นมา แต่ขณะเดียวกันเวลาที่มีเรื่องพวกนี้ก็จะมีความเสี่ยงหนึ่งบอกว่าถ้ายุ่งยากมากก็จะไม่มีคนทำ น่าจะรอบคอบ ซึ่งอาจเป็นที่มาว่าอาจไม่รอบคอบในบางเรื่อง แล้วท่านที่พูดมาเมื่อสักครู่นี้เป็นปัญหา ของเรามีกระบวนการอะไรที่รับรองได้ว่าเราไม่เสียเปรียบ ในระยะยาวได้แน่ใจว่าสิ่งที่เราไปดำเนินการพิจารณา รอบคอบแล้วในแง่ของราชการ

อ.อัมพร อาจารย์จำนงค์พูดได้ตรงใจมาก พูดในฐานะส่วนตัว มอง CDM ว่าไม่ใช่สิ่งที่ดีเลิศ แต่ก็ไม่ใช่ว่าสิ่งเลวร้าย อย่างไรก็ตามเราได้ประโยชน์ ได้เทคโนโลยี ได้การพัฒนาที่ยั่งยืนกับ local community ของเรา แต่ทั้งนี้ต้องเรียนให้ทราบว่าประเทศไทยอยู่ตรงกลางสำหรับพันธกรณี ในอนาคต เรายังไม่ทราบว่าเราจะเจรจาอย่างไร ณ ปัจจุบันการกำหนดพันธกรณีดูจากปริมาณ ค่า total emission โดยรวม ประเทศไทยยังไม่สูงมากนัก ถ้าดูจากค่านี้ แต่อนาคตยังไม่ทราบว่า จะดูอย่างไร เขาพยายามผลักดันให้มีความมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ meaningful participation จากประเทศ กำลังพัฒนา ซึ่งมุ่งไปที่ประเทศจีนกับอินเดีย และบราซิล ซึ่งมี total emission ค่อนข้างสูง แต่จีนกับ อินเดียคงพยายามที่จะดูว่าตนเองจะทำอย่างไร ได้มีการทำในเรื่องของ emission per capita , emission per GDP , emission per area ,etc. คราวนี้ประเทศไทยต้องมองว่าแนวโน้มการเจรจาในอนาคตจะมีการเจรจาอย่างไร ประเทศมีแนวโน้มที่จะเข้าไปหรือไม่ การทำ CDM ในปัจจุบันสิ่งที่ จะเสียเปรียบอย่างชัดเจนคงมองไม่เห็นเท่าไรนัก แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือ เราอาจเอาทางเลือกในการลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เราถืออยู่ไปทำ CDM ให้เกิด carbon credit กับประเทศพัฒนาแล้วไปจน หมด และเมื่อเรามีพันธกรณีในอนาคต ทางเลือกที่มีอยู่จะเป็นทางเลือกที่ขาดต้องลงทุนสูง ใช้ เทคโนโลยีสูง และเราจะเป็นเหมือนญี่ปุ่นในปัจจุบัน แต่เราอาจไม่เหมือนญี่ปุ่นโดยที่เดียว เพราะว่า เราไม่รวมนเหมือนประเทศญี่ปุ่น ในอนาคตถ้ามันเกิดขึ้น ก็ถ้าต่อไปต้องทำพันธ CDM ในอนาคต เราไม่ต้องทำกับลาว, เขมร อย่างนั้นหรือ ซึ่งอันนี้เป็นเรื่องในอนาคต เป็นสิ่งที่ต้องมอง

คุณกิตติ ประเด็นที่อาจารย์วุฒิ พุดนำเสนอ ส่วนตัวไม่ได้ศึกษาลึกลงไปถ้าเราทำ CDM กับประเทศใดประเทศหนึ่งแล้วในอนาคต เราก็ปล่อยก๊าซมากขึ้น และเราก็กลายเป็นประเทศที่ต้องถูกบังคับ คราวนี้ สถานะความยุ่งยากจะเป็นอย่างไร มีการคิดอย่างไรเมื่อสถานะประเทศเปลี่ยนแปลงไป เป็นปัญหากับประเทศมากหรือไม่

ดร.วุฒิ แล้วแต่จะมอง คือคำถามว่าอนาคตจะเป็นอย่างไร ต้องมามองที่ตัวแปรก่อน คือตัวแปรแรก emission rate จะใช้เกณฑ์อะไร ตอนนี้ยังไม่ทราบจะใช้ per capita, per area แน่แน่นอนว่าประเทศที่มีประชากรน้อยไม่เอา per capita เราจะเอาอย่างไรยังไม่ทราบ เพราะต้องศึกษาว่าประเด็นไหนคืออย่างไร เรื่องที่สองคือ baseline ที่จะมาเจรจากันว่าอัตราตรงนั้นปีไหน 2000 หรือ 2010 หรืออย่างไร ต้องมานั่งคิดและดูแนวโน้มการเติบโตของเรา และสิ่งที่คิดคือที่จะทำวันนี้เพื่ออะไร ถ้าคิดเพื่อเตรียมสำหรับอนาคต สมมติในอีก 10 ปี เราต้องไปแข่งกับประเทศอื่น และมี commitment เราต้องคิดเราเป็นผู้มีเทคโนโลยีสามารถนำไปให้เขาได้ ถ้าปัจจุบันคิดแต่นำเงินมาลงทุน อันนี้เป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องคิดว่าเราจะได้อะไร แค่เพียงเงินลงทุน เราศึกษาเรื่องโอกาส CDM ได้เงินไม่เยอะ หากจำไม่ผิดคือ 1-2 เปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุนทั้งหมดต่อปี เงินที่มาลงทุนไม่ใช่เงินประโยชน์จาก CDM เงินประโยชน์จาก CDM คือเงินส่วนต่างของเงินปกติที่เราได้ เช่น ราคาคาร์บอน ซึ่งผมไม่พูดเลยว่าการ set ราคาคาร์บอนคือเข้าระบบตลาด และจะถูกดึงเข้าไปจนได้ (นักเศรษฐศาสตร์ไม่พูดราคาคาร์บอนเป็นเรื่องแปลก) แต่พูดต้นทุน เพราะ 200-300 เหรียญต่อตันคือต้นทุน ญี่ปุ่น 200 กว่า อเมริกา 50-100 กว่า ถ้าถามว่าเขา save ตรงนั้นมา share อย่างเป็นเรื่องที่ต้องพูดกัน ที่นี้ในส่วนที่หวังเรื่องเงินลงทุน และส่วนต่างคือ 5 เหรียญต่อตัน ไม่เยอะ ปีหนึ่งไม่กี่สิบล้านเหรียญ

คุณกิตติ Mr.Chow Kok Kee พุดถึงข้อ concern ส่วนหนึ่งของมาเลเซียว่า คือ เมื่อมองเข้ามา มีแต่พวก prospector แต่ investor ไม่มี มีแต่พวกดูไปก่อน อาจารย์ เป็นนักเศรษฐศาสตร์ ดูตลาดเรื่องนี้เป็นจริงอย่างนั้นหรือไม่ ถ้าเกิดมี investor จริงจะมีกลุ่มไหนที่สนใจเข้ามาทำ

ดร.วุฒิ เท่าที่สัมผัสกับนักธุรกิจ มีแต่บอกว่าแพง เพราะ transaction cost จะสูงต้องมี monitor ต้องจ้าง OE ต้องมา make sure ว่า อีก 5-6 ปี โครงการยังอยู่ ยิ่งอยู่กับธรรมชาติมากยิ่งขึ้น อันนี้เป็นเรื่องปกติ ต้องยอมรับว่าเป็นข้อจำกัดของ CDM คำถามว่าทำไมไม่ทำและที่ตกลงกันทีแรกคืออะไร รัฐบาลประเทศพัฒนาแล้วเขาน่าจะมา absorb ส่วนนี้ ช่วยเอกชนในประเทศเขา ซึ่งรัฐบาลเขาสั่งเหมือนกันว่า ปีนี้ต้องลดการปล่อยก๊าซ และไปหาเอาข้างนอก จากนั้นปล่อยให้ไปทำหน้าที่ตามระบบตลาด อันนี้ คิดว่าไม่ถูก เพราะนักธุรกิจส่วนใหญ่ต้องการเร็ว ง่าย ชัดเจน ซึ่ง 3 อันนี้ยังไม่ค่อย